

SUTARTIS

GREITO SKAITYMO UŽSIĖMIMŲ MOKINIAMS VYKDYMO PASLAUGOS

2026 m. sausio 29 d. Nr. 2

Klaipėda

Klaipėdos Sendvario progimnazija (toliau – Progimnazija), kodas 190439717, (toliau – Pirkėjas), kurios registruota buveinė yra Tilžės g. 39, Klaipėda, duomenys apie įstaigą kaupiami ir saugomi Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, atstovaujama direktorės Linos Logvinovienės, veikiančios pagal Progimnazijos nuostatus, (toliau - Užsakovas), ir „**Karjeros akademija**“, kurio registruota buveinė yra Tilžės g. 15, Klaipėda, atstovaujama mokymo vadovės Vidos Daukšienės veikiančios pagal individualios veiklos pažymą Nr. 556468 (toliau - Vykdytojas), ir toliau kartu vadinami Šalimis, o kiekvienas atskirai – Šalimi, sudarė šią sutartį (toliau – Sutartis).

1. SUTARTIES OBJEKTAS

Sutarties objektas – Greito skaitymo užsiėmimų mokiniams (30 ak.val.) vykdymo paslaugos (toliau – Paslaugos).

1.1. Reikalavimai Paslaugoms nustatyti sutarties 1 priede „Techninė specifikacija“ (toliau-Techninė specifikacija).

1.2. Vadovaujantis Aplinkos apsaugos kriterijų taikymo, vykdant žaliuosius pirkimus, tvarkos aprašo, patvirtinto 2022-12-13 aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-401 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymo Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams ir pirkimams taikytini Aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašo, Aplinkos apsaugos kriterijų ir aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai turi taikyti pirkdami prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 4.4.3. punktu: perkama tik nematerialaus pobūdžio (intelektinė) ar kitokia paslauga, nesusijusi su materialaus objekto sukūrimu, kurios teikimo metu nėra numatomas reikšmingas neigiamas poveikis aplinkai, nesukuriamas taršos šaltinis ir negeneruojamos atliekos (pvz., atliekų, fotografų, dizaino, garso inžinierių, vaizdo inžinierių, renginių vedėjų, vertėjų, tekstų rengėjų paslaugos; mokymų, socialinių ir mokslinių tyrimų, studijų ir koncepcijų parengimo paslaugos; rinkodaros ir viešinimo strategijų, ir skaitmeninės reklamos, publikacijų paruošimo paslaugos; programavimo, programinės įrangos nuomos ir informacinių sistemų priežiūros paslaugos; audito, draudimo, teisinės ir konsultantų teikiamos paslaugos ir kitos paslaugos). Papildomi aplinkos apsaugos kriterijai pirkimo dokumentuose nenustatomi.

2. SUTARTIES PASLAUGŲ KAINA IR ATSISKAITYMAS

2.1. Sutarties kaina – 12 150,00 Eur (dvylika tūkstančių šimtas penkiasdešimt eurų, 00 ct) be PVM. Jei suma skaičiais neatitinka sumos žodžiais, teisinga laikoma suma žodžiais. Pradinės sutarties vertė nebus keičiama visą sutarties galiojimo laikotarpį.

2.2. Į paslaugų teikimo kainą įskaičiuojamos visos išlaidos pagal techninę specifikaciją bei įskaičiuojamas visų duomenų surinkimas, visa informacija ar medžiagos, kurios reikalingos Paslaugoms suteikti, išlaidos ir visi mokesčiai (išskyrus PVM) bei visos sutarčiai įvykdyti reikalingos sąnaudos.

2.3. Sutarčiai taikoma fiksuotos kainos kainodara.

2.4. Paslaugos priimamos abiem Šalims pasirašant Atliktų paslaugų aktą.

2.5. Užsakovas atsiskaitys ne vėliau kaip per 30 k. d. kalendorinių dienų nuo PVM sąskaitos faktūros gavimo dienos. PVM sąskaitos – faktūros gali būti teikiamos tik tada, kai Užsakovas suderina ir pasirašo Atliktų paslaugų aktą.

2.6. Sutarties vykdymo metu PVM sąskaitos faktūros teikiamos tik elektroniniu būdu. Elektroninės sąskaitos faktūros, atitinkančios Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą, teikiamos Vykdytojo pasirinktomis priemonėmis. Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standarto neatitinkančios elektroninės sąskaitos faktūros gali būti teikiamos tik naudojantis informacinės sistemos SABIS priemonėmis. Viešųjų pirkimų įstatymo 22 str. 3 d. elektroninė sąskaita faktūra suprantama kaip sąskaita faktūra, išrašyta, perduota ir gauta tokiu elektroniniu formatu, kuris sudaro galimybę ją apdoroti automatinio ir elektroninio būdu.

2.7. Visas išlaidas, kurios privalėjo būti įvertintos pagal pirkimo dokumentų reikalavimus, bet neįskaičiuotos pasiūlyme ar sutartyje, prisiima Vykdytojas.

2.8. Užsakovas turi teisę nepasirašyti Atliktų paslaugų akto, jeigu buvo nustatyti Paslaugų teikimo trūkumai ir Vykdytojas jų nepašalina iki Atliktų paslaugų akto pateikimo dienos.

2.9. Šalys pareiškia, kad Atliktų paslaugų akto pasirašymas negali būti interpretuojamas kaip Paslaugų tinkamas suteikimas. Užsakovas turi teisę ir po Atliktų paslaugų akto pasirašymo ir/ar apmokėjimo pareikšti pretenzijas Vykdytojui dėl jau po Atliktų paslaugų akto pasirašymo paaiškėjusių dokumentacijos trūkumų.

3. SUTARTIES GALIOJIMAS, PASLAUGŲ TEIKIMO TERMINAI

3.1. Sutartis įsigalioja ją pasirašius abiem Sutarties Šalims ir galioja iki visiško sutartinių įsipareigojimų įvykdymo arba Sutarties nutraukimo Sutarties 10 skyriuje nustatyta tvarka.

3.2. Paslauga pradedama teikti nuo 2026 m. vasario 2 d. ir turi būti teikiama iki 2026-12-31.

3.3. Nutraukus Sutartį ar jai pasibaigus, lieka galioti Sutarties sąlygos, susijusios su ginčų nagrinėjimo tvarka bei atsiskaitymais tarp Šalių pagal šią Sutartį, taip pat visos kitos šios Sutarties sąlygos, kurios pagal savo esmę lieka galioti po Sutarties nutraukimo ar pasibaigimo, arba turi išlikti galioti, kad būtų visiškai įvykdyta ši Sutartis.

4. UŽSAKOVAS ĮSIPAREIGOJA

4.1. Kontroliuoti, kad paslaugos būtų atliktos laiku ir tinkamai.

4.2. Bendradarbiauti su Vykdytoju paslaugų teikimo metu.

4.3. Priimti iš Vykdytojo kokybiškai (tinkamai ir laiku) suteiktas Paslaugas bei sumokėti Vykdytojui už tinkamai suteiktas Paslaugas Sutartyje numatytais sąlygomis ir terminais.

4.5. Nedelsiant, bet ne vėliau nei per 5 darbo dienas, patikrinti suteiktų Paslaugų kokybę ir priimti Vykdytojo tinkamai suteiktas Paslaugas ir jų rezultatus pasirašant atliktų paslaugų aktą, o jei paslaugos buvo suteiktos netinkamai – informuoti apie tai raštu.

4.6. Sumokėti Vykdytojui už kokybiškai suteiktas ir perduotas Paslaugas šioje Sutartyje nustatyta tvarka.

4.7. Nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 5 darbo dienas, suteikti Vykdytojui visą turimą informaciją ir (arba) dokumentus, kurie gali būti reikalingi Sutarčiai vykdyti, atsakyti į Vykdytojo užklausas, peržiūrėti Vykdytojo pateiktą dokumentaciją ir, jeigu reikalinga, pateikti pastabas/pasiūlymus.

4.8. Saugoti Vykdytojo perduotą konfidencialią informaciją.

4.9. Nuolat tikrinti Vykdytojo teikiamų Paslaugų kokybę, esant poreikiui prašyti pateikti paslaugų teikimo ataskaitas, grafikus, planus, inicijuoti teikiamų Paslaugų rezultatų aptarimus.

4.10. Prašyti Vykdytojo pateikti informaciją apie Sutarties įgyvendinimo eigą.

4.11. Prašyti Vykdytojo ištaisyti Paslaugų teikimo trūkumus ir klaidas per Užsakovo nurodytą protingą terminą.

5. VYKDYTOJAS ĮSIPAREIGOJA

5.1. Suteikti paslaugas kokybiškai, vadovaujantis galiojančiais teisės aktais ir kitomis patvirtintomis normomis, taisyklėmis, reglamentuojančiomis minėtų paslaugų atlikimą.

- 5.2. Suteikti užsakomas paslaugas per šioje Sutartyje nustatytą terminą.
- 5.3. Bendradarbiauti su Užsakovu paslaugų teikimo metu.
- 5.4. Saugoti Užsakovo perduotą konfidencialią informaciją.
- 5.5. Pateikti mokymų programos akreditavimo pažymėjimą ne vėliau nei 1 darbo diena iki mokymų pradžios. Nepateikus pažymėjimo nustatytu terminu, bus laikoma, kad tai yra esminis sutarties pažeidimas.
- 5.6. Per 5 darbo dienas nuo sutarties įsigaliojimo datos paskirti atsakingą asmenį, į kurį Užsakovas gali kreiptis dėl teikiamų paslaugų ar atsiskaitymų, taip pat, kilus problemoms mokymų dienos organizavimo metu.
- 5.7. Su Užsakovu Vykdytojas turi elektroniniu paštu suderinti renginio darbotvarkę, likus ne mažiau nei 5 darbo dienoms iki mokymų pradžios. Nesuderinus programos iki nurodyto termino bus laikoma, kad tai yra esminis sutarties pažeidimas.
- 5.8. Pasikeitus įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių techninėje specifikacijoje nurodytų paslaugų teikimą, jų turinį ir formą, nuostatomis ir reikalavimams, teikti paslaugas pagal galiojančius teisės aktus.
- 5.9. Užsakydamas Paslaugas pas trečiuosius asmenis, Vykdytojas turi visiškai atsakyti prieš Užsakovą už tokių trečiųjų asmenų atliekamus veiksmus bei jų veiksmais ir/ar neveikimu padarytą žalą.
- 5.10. Nedelsiant atsiradus atitinkamoms aplinkybėms informuoti Užsakovą apie atsiradimą aplinkybių, galinčių trukdyti tinkamai vykdyti Sutartį.
- 5.13. Atliktų paslaugų aktus, bei sąskaitas – faktūras teikti tik elektroniniu būdu.
- 5.14. Dokumentaciją, kurią privaloma pasirašyti, Vykdytojas turi pasirašys elektroniniu parašu. Užsakovas turi teisę nepriimti Tiekėjo teikiamų dokumentų (atliktų paslaugų akto, sąskaitos - faktūros ar kt.), jei jie teikiami ne elektroniniu būdu.
- 5.15. Saugoti Užsakovo komercines paslaptis bei kitą konfidencialią informaciją susijusią su šios Sutarties vykdymu;
- 5.16. Įspėti užsakovą per 5 darbo dienas, jei atsirado aplinkybės, kurios trukdo tinkamai suteikti paslaugas;
- 5.17. Reikalauti priimti tinkamai suteiktas Paslaugas ir gauti apmokėjimą pagal Sutartį;
- 5.18. Gauti visą informaciją ir dokumentus, reikalingus tinkamam Sutarties vykdymui.

6. ŠALIŲ ATSAKOMYBĖ UŽ SUTARTIES SĄLYGŲ NEVYKDYMĄ

6.1. Jei viena iš šalių nevykdo arba netinkamai vykdo sutartyje numatytus įsipareigojimus, kaltoji šalis turi atlyginti sutarties sąlygų nevykdymu arba netinkamu vykdymu kitai šaliai jos patirtus minimalius tiesioginius nuostolius, bei reikalauti visų kitų nuostolių atlyginimo tiek, kiek jų nepadengia šioje sutartyje numatytos baudos ir delspinigiai;

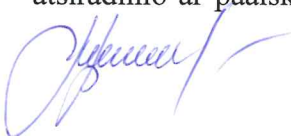
6.2. Jei Užsakovas neatsiskaito su Vykdytoju sutarties 2.5. nurodytu terminu, Užsakovas, Vykdytojui pareikalavus, moka 0,03 proc. dydžio delspinigius nuo pradinės sutarties vertės už kiekvieną uždelstą dieną;

6.3. Vykdytojas už kiekvieną pavėluotą įsipareigojimų vykdymo dieną, moka Užsakovui 0,03 proc. dydžio delspinigius nuo pradinės sutarties vertės. Delspinigiai išskaičiuojami iš Vykdytojui mokėtinų sumų.

7. NENUGALIMOS JĖGOS APLINKYBĖS

7.1. Šalys neatsakys už dalinį ar visišką prisiimtų įsipareigojimų nevykdymą, jeigu įrodys, kad įsipareigojimų neįvykdė dėl nenugalimos jėgos aplinkybių.

7.2. Sutarties Šalis, kuri dėl nenugalimos jėgos aplinkybių negali įvykdyti savo įsipareigojimų, privalo nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 3 kalendorines dienas nuo aplinkybių atsiradimo ar paaiškėjimo, raštu informuoti apie tai kitą Šalį. Jeigu nenugalimos jėgos aplinkybės

užsitęsia ilgiau kaip 1 mėnesį, Šalys gali vienašališkai nutraukti sutartį, pranešusios apie tai kitai Šaliai prieš 7 kalendorines dienas.

7.3. Nenugalimos jėgos aplinkybėmis laikomos aplinkybės, nurodytos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.212 straipsnyje ir Atleidimo nuo atsakomybės esant nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybėms taisyklėse, patvirtintose 1996 m. liepos 15 d., Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 840. Nustatydamos nenugalimos jėgos aplinkybės, Šalys vadovaujasi 1997 m. kovo 13 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr.222 "Dėl nenugalimos jėgos (force majeure) aplinkybės liudijančių pažymų išdavimo tvarkos patvirtinimo".

8. SUTARTIES NUTRAUKIMAS

8.1. Jeigu Vykdytojas neatlieka paslaugų 3 skyriuje nustatytais terminais, ar laiku neištaiso paslaugų teikimo trūkumų ar nepateikia programos akreditacijos pažymėjimo nustatytu terminu, ar nesuderina darbotvarkės per numatytą terminą (daro esminius sutarties pažeidimus) ar nevykdo kitų įsipareigojimų pagal sutartį, ar vykdo juos netinkamai, Užsakovas prieš 14 kalendorinių dienų raštu pranešęs apie tai Vykdytojui turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį ir reikalauti sumokėti baudą, lygią 5 % pradinės sutarties vertės, kuri šalių laikoma minimaliais patirtais tiesioginiais nuostoliais, bei reikalauti visų kitų nuostolių atlyginimo tiek, kiek jų nepadengia bauda ir delspinigiai.

8.2. Užsakovas prieš 14 kalendorinių dienų raštu pranešęs apie tai Vykdytojui turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį, jeigu Vykdytojas bankrutuoja arba nepajėgia vykdyti sutartinių įsipareigojimų ir Užsakovui pareikalavus, nepateikia patikimų įrodymų dėl įmanomo šių įsipareigojimų vykdymo ateityje.

8.3. Vykdytojas turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, jeigu Užsakovas nevykdo savo įsipareigojimų pagal šią Sutartį. Nutraukus Sutartį šiuo pagrindu, Vykdytojas turi teisę gauti atlyginimą už suteiktų paslaugų dalį Sutartyje nustatytais kainomis ir reikalauti sumokėti baudą, lygią 5 % pradinės sutarties vertės, kuri šalių laikoma minimaliais patirtais tiesioginiais nuostoliais, bei reikalauti visų kitų nuostolių atlyginimo, tiek, kiek jų nepadengia šioje Sutartyje nustatytos baudos ir delspinigiai. Vykdytojas turi pateikti Užsakovui raštišką pranešimą prieš 14 kalendorinių dienų apie Sutarties nutraukimą.

8.4. Jeigu Vykdytojas vienašališkai nutraukia sutartį be Užsakovo kaltės, Vykdytojas sumoka Užsakovui baudą, lygią 5 % pradinės sutarties vertės, kuri šalių laikoma minimaliais patirtais tiesioginiais nuostoliais, bei atlygina visus kitus nuostolius, tiek kiek jų nepadengia šioje Sutartyje nustatytos baudos ir delspinigiai.

8.5. Jeigu Užsakovas vienašališkai nutraukia sutartį be Vykdytojo kaltės, Užsakovas sumoka Vykdytojui baudą lygią 5 % pradinės sutarties vertės, kuri šalių laikoma minimaliais patirtais tiesioginiais nuostoliais, bei atlygina visus kitus nuostolius, tiek kiek jų nepadengia šioje Sutartyje nustatytos baudos ir delspinigiai, išskyrus atvejus, nurodytus 10.8.1-10.8.4 punktuose.

8.6. Abi šalys turi teisę vienašališkai nutraukti sutartį, jeigu dėl nenugalimos jėgos (force majeure) negali vykdyti savo įsipareigojimų, pranešusios apie tai kitai Šaliai prieš 7 kalendorines dienas. Esant nenugalimos jėgos aplinkybėms, sutarties šalys atleidžiamos nuo atsakomybės pagal taisykles, patvirtintas LR Vyriausybės 1996 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 840.

8.7. Sutartis gali būti nutraukta raštišku abiejų šalių susitarimu, taip pat kitais LR CK nustatytais pagrindais.

8.8. Užsakovas turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį, pranešęs apie tai Vykdytojui prieš 14 kalendorinių dienų, ir reikalauti, jei Sutartis nutraukiama šiuo pagrindu dėl Vykdytojo kaltės, sumokėti baudą, lygią 5 % pradinės sutarties vertės kuri šalių laikoma minimaliais patirtais tiesioginiais nuostoliais, bei reikalauti visų kitų nuostolių atlyginimo tiek, kiek jų nepadengia šioje Sutartyje nustatytos baudos ir delspinigiai, jeigu:

8.8.1. Sutartis buvo pakeista pažeidžiant Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymo 89 str.;

8.8.2. paaiškėjo, kad Vykdytojas, su kuriuo sudaryta Sutartis, turėjo būti pašalintas iš pirkimo procedūros pagal Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymo 46 str. 1 d.;

8.8.3. paaiškėjo, kad su Vykdytoju neturėjo būti sudaryta Sutartis dėl to, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas procese pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 258 straipsnį pripažino, kad nebuvo įvykdyti įsipareigojimai pagal Europos Sąjungos steigiamąsias sutartis ir Direktyvą 2014/24/ES.

8.8.4. paaiškėjo LR Viešųjų pirkimų įstatymo 37 straipsnio 9 dalyje, 45 straipsnio 2¹ dalyje ir (ar) 47 straipsnio 9 dalyje nurodytos aplinkybės.

8.9. Nutraukus sutartį 10.8.2 – 10.8.4. punkte nurodytais pagrindais, atsiradusiems dėl Vykdytojo kaltės, Užsakovas reikalauja Vykdytojo sumokėti Užsakovui baudą, lygią 5% pradinės sutarties vertės, kuri šalių laikoma minimaliais patirtais tiesioginiais nuostoliais, bei atlygina visus kitus nuostolius, tiek kiek jų nepadengia šioje sutartyje nustatyta bauda ir delspinigiai.

8.10. Sutartyje numatytos baudos gali būti išskaičiuojamos iš Vykdytojui mokėtinų sumų.

9. ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS

9.1. Vykdydamos Sutartį Šalys įsipareigoja asmens duomenų tvarkymą vykdyti teisėtai – laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 2016/679 (BDAR), Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą.

9.2. Šalių atstovų, darbuotojų ar kitų fizinių asmenų, pasitelktų Sutarčiai vykdyti duomenų tvarkymo teisėtumas grindžiamas būtinybe įvykdyti Sutartį arba būtinybe pasinaudoti iš Sutarties kylančiomis teisėmis.

9.3. Šalys asmens duomenis saugo ne ilgiau nei to reikalauja duomenų tvarkymo tikslai ar numato teisės aktai, jeigu juose yra nustatytas ilgesnis duomenų saugojimas. Asmens duomenys turi būti saugomi tol, kol iš sutartinių santykių gali kilti pagrįstų reikalavimų arba kiek tai reikalinga Šalių teisėtiems interesams įgyvendinti ir apsaugoti. Nebereikalingi asmens duomenys sunaikinami.

9.4. Gali būti tvarkomi šie Šalių vadovų, kitų darbuotojų, atsakingų asmenų ar atstovų, atstovaujančių Šalims, duomenys: (I) vardas, pavardė; (II) kontaktiniai duomenys (darbo telefono numeris, darbo elektroninis paštas, darbovietės adresas; (III) užimamos pareigos; (IV) įgaliojimų (atstovavimo) duomenys, įskaitant atstovų asmens kodus, adresus; (V) Šalių vardu ir interesais vykdomas susirašinėjimas, ar kiti duomenys suformuojami Sutarties vykdymo metu.

9.5. Tvarkomus duomenis gali gauti: (I) Šalių darbuotojai, atsakingi už Šalių tarpusavio bendradarbiavimą ir ryšių palaikymą, taip pat vykdančios buhalterinės apskaitos, informacinių sistemų priežiūros, verslo rodiklių analitikos ir verslo planavimo funkcijas; (II) informacinių sistemų, kurias Šalys naudoja tarpusavio santykių valdymui, teikėjai ir prižiūrėtojai; (III) mokesčių inspekcija; (IV) bankai; (V) Šalių pasitelkiami kiti asmenys, susiję su Sutarties vykdymu.

9.6. Jei Šalys ketina pasinaudoti kitų tolesnių duomenų tvarkytojų paslaugomis, Šalys perduos kitai Šaliai informaciją apie tolesnį duomenų tvarkytoją. Tokiu atveju, Šalys privalo užtikrinti, kad tolesnis duomenų tvarkytojas vykdys bent tuos pačius įsipareigojimus ir įgaliojimus, kuriuos ši Sutartis nustato. Taip pat Šalys supranta, kad jos pačios atsakys už tolesnių duomenų tvarkytojų veiksmus ir neveikimą.

9.7. Šalys įsipareigoja tinkamai informuoti visus fizinius asmenis (darbuotojus, įgaliotinius, valdymo organų narius, savo subtiektų darbuotojus ir kitus atstovus), kurie bus pasitelkti Sutarčiai su Šalimis vykdyti, apie tai, kad jų asmens duomenys bus arba gali būti perduoti Šalims ir bus arba gali būti Šalių tvarkomi Sutarties vykdymo tikslais; kur ir kiek laiko asmens duomenys bus saugomi, ir kas turės galimybę su jais susipažinti. Šalys pažymi, kad fiziniai asmenys, kurie yra pasitelkti Sutarčiai su Šalimis vykdyti ir išvardinti Sutartyje, yra supažindinti su Sutartyje pateiktais jų asmeniniais duomenimis, ir Šalies nustatyta tvarka tam davė savo sutikimą.

9.8. Šalys šiuo susitaria, kad po Sutarties nutraukimo ar pasibaigimo, jos sunaikins arba grąžins visus joms patikėtus tvarkyti asmens duomenis pagal Sutartį ir jų kopijas, nebent Europos Sąjungos (ES) ar jų šalies įstatymai nustato reikalavimą saugoti asmens duomenis“.

10. KONFIDENCIALUMAS

10.1. Konfidencialia informacija pagal šią Sutartį laikoma:

10.1.1. bet koku būdu išreikšta informacija (raštu ar elektronine forma), kuri gaunama vykdant šia Sutartimi prisiimtus įsipareigojimus ir kuri yra susijusi su Šalių atliekamomis funkcijomis;

10.1.2. asmens duomenys, elektroniniai dokumentai (duomenų bazės, duomenų failai ir kt.), Sistemų dokumentai, archyvuota informacija ar kiti dokumentai, paruošti Sutarties šalies ar jos darbuotojų, kuriuose yra Sutarties 12.1.1. dalyje paminėtos informacijos, ar kurie yra parengti remiantis aukščiau minėta informacija;

10.2. Vykdytojas įsipareigoja:

10.2.1. naudotis konfidencialia informacija tik sutartinių įsipareigojimų vykdymo tikslais;

10.2.2. neskleisti, negarsinti ir neperduoti tretiesiems asmenims bei nenaudoti trečiųjų fizinių ar juridinių asmenų interesams konfidencialios informacijos, kuri bet kokia forma sutartinių įsipareigojimų tikslais buvo gauta iš Užsakovo, Sutarties galiojimo laikotarpiu ir po Sutarties įvykdymo ar jos nutraukimo be išankstinio rašytinio Užsakovo sutikimo, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai bei kiti teisės aktai nenustato kitaip, ir informuoti Užsakovą apie reikalavimą įstatymų nustatyta tvarka atskleisti konfidencialią informaciją;

10.2.3. užtikrinti konfidencialios informacijos apsaugą, t. y. užkirsti galimybę tretiesiems asmenims sužinoti tokią informaciją;

10.2.4. visais atvejais pranešti Užsakovui apie nesankcionuotą konfidencialios informacijos atskleidimą, informacijos saugumo įvykius ir silpnąsias vietas, taip pat nedelsiant informuoti kitą Sutarties šalį apie aukščiau nurodytų nesklandumų pašalinimą.

10.3. Pasibaigus Sutarties galiojimui / nutraukus Sutartį, Vykdytojas nedelsiant privalo:

10.3.1. grąžinti konfidencialią informaciją Užsakovui arba sunaikinti pateiktą konfidencialią informaciją;

10.3.2. įpareigoti asmenis, kuriems konfidenciali informacija buvo atskleista, sunaikinti ar galutinai ištrinti visas elektronines bylas, pastabas ir kitus dokumentus, kuriuose yra konfidencialios informacijos ar kurie yra parengti remiantis konfidencialia informacija;

10.3.3. patvirtinti Užsakovui šioje dalyje nustatytų įsipareigojimų įvykdymą raštu.

10.4. Vykdytojas turi teisę atskleisti konfidencialią informaciją ar jos dalis tik tiems savo darbuotojams, kurie yra susipažinę su konfidencialios informacijos reikalavimais, nustatytais šioje Sutartyje ir teisės aktuose, kurie susiję su duomenų apsauga. Konfidencialios informacijos atskleidimas šioje dalyje nurodytiems asmenims vykdomas pateikiant jiems informaciją pasirašytinai.

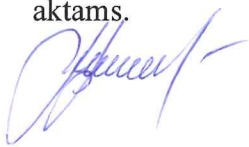
11. KITOS SUTARTIES SĄLYGOS

11.1. Sutarties šalių teisės ir pareigos yra reguliuojamos pagal šią Sutartį, jos pasirašytus priedus ir pakeitimus, šalių pasirašytus aktus ir Lietuvos Respublikos teisės aktus.

11.2. Ginčai sprendžiami derybomis. Jeigu šalys nepasiekė susitarimo, kylantys ginčai sprendžiami Lietuvos Respublikos teisme pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

11.3. Šalys įsipareigoja per 3 darbo dienas informuoti viena kitą pasikeitus šalių juridiniams adresams, bankų rekvizitams.

11.4. Jeigu Vykdytojo kvalifikacija dėl teisės verstis atitinkama veikla netikrinta ar tikrinta ne visa apimtimi, Vykdytojas įsipareigoja, kad sutartį vykdys tik tokią teisę turintys asmenys. Sutarties šalims yra žinoma, kad ši Sutartis yra vieša, išskyrus joje esančią konfidencialią informaciją. Konfidencialia informacija laikoma tik tokia informacija, kurios atskleidimas prieštarautų teisės aktams.

12. SUTARTIES PRIEDAI:

1. priedas. Techninė specifikacija;
2. priedas. Mokymų programa.

13. ŠALIŲ REKVIZITAI:

UŽSAKOVAS

Klaipėdos Sendvario progimnazija

Į. k. 190439717

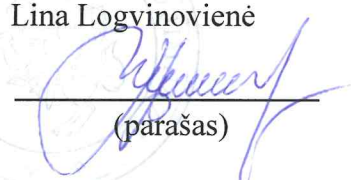
Adresas: Tilžės g. 39, Klaipėda

Tel.: +37046383580

El. paštas: info@sendvarioprogimnazija.lt

Direktorė

Lina Logvinovienė

(parašas)

VYKDYTOJAS

„Karjeros Akademija“

Ind. veiklos pažymėjimas Nr.556468

Adresas: Tilžės g. 15, Klaipėda

Tel.: +37065792407

El. paštas: vida.dauksiene@gmail.com

A. s. Nr. LT177300010110168761

Mokymo vadovė

Vida Daukšienė

(parašas)

GREITO SKAITYMO UŽSIĖMIMŲ MOKINIAMS VYKDYMO PASLAUGOS

PIRKIMO PAGAL PROJEKTĄ „VISOS DIENOS MOKYKLOS PASLAUGŲ PRIEINAMUMO DIDINIMAS KLAIPĖDOS MIESTE ”

TECHNINĖ SPECIFIKACIJA

I SKYRIUS BENDROJI DALIS

1. Perkančioji organizacija – Klaipėdos Sendvario progimnazija, Tilžės g. 39, Klaipėda.
2. Pirkimo objektas – greito skaitymo užsiėmimų mokiniams paslaugos.
3. Paslaugų gavėjai (tikslinė grupė): Klaipėdos Sendvario progimnazijos mokiniai.
4. Paslaugų apimtis: edukatorių paslaugos.
5. Paslaugų teikimo trukmė: paslaugos nuo 2026 vasario 2 d. iki 2026 m. gruodžio 31 d., paslaugos neteikiamos mokinių atostogų metu. Užsiėmimai vykdomi pagal iš anksto suderintą grafiką.

II SKYRIUS REIKALAVIMAI PERKAMOM PASLAUGOMS

6. Reikalavimai paslaugos teikimui:

6.1. Paslaugos turi būti teikiamos mokiniams, įskaitant ir SUP turinčius mokinius. Užsiėmimų metu turi būti ugdomi skaitymo greičio, sklandumo ir teksto suvokimo gebėjimai, taikant greito skaitymo metodai, lavinančius akių judesius, periferinį matymą, dėmesio koncentraciją, informacijos įsiminimą ir struktūravimą. Programa turi apimti kūrybines ir analitines skaitymo veiklas.

6.2. Paslaugų tikslas – sudaryti sąlygas mokiniams įsisavinti greitojo skaitymo metodus ir gebėti juos praktiškai taikyti, didinant skaitymo tempą neprarandant teksto suvokimo, ugdant gebėjimus struktūruoti bei įsiminti informaciją, taip pat stiprinant kūrybinį ir analitinį mąstymą.

6.3. Numatomi paslaugų rezultatai: pagerėję mokinių skaitymo greičio ir teksto suvokimo rodikliai. Taip pat dėmesio koncentracijos ir informacijos įsiminimo gebėjimai. Efektyvesnis skaitymo strategijų taikymas mokymosi procese. Padidėjusi mokinių motyvacija skaityti, įskaitant SUP poreikius turinčius mokinius.

6.4. Paslauga turi būti teikiamos valstybine (lietuvių) kalba.

6.5. Vieno užsiėmimo trukmė ne trumpesnė kaip 45 min. ir ne ilgesnė kaip 60 min. Užsiėmimai vykdomos vieną kartą per savaitę.

III SKYRIUS PASLAUGŲ TEIKIMO IR ATSISKAITYMO SĄLYGOS

7. Atsiskaitymas už paslaugas tvarka:

7.1. Užsakovas užsako, o Vykdytojas įsipareigoja teikti greito skaitymo edukatorių paslaugas. Vienos mokinių grupės dydis – 15 (penkiolika) mokinių.

7.2. Atsiskaitymas už suteiktas paslaugas vykdomas kas mėnesį, pagal faktiškai suteiktas paslaugas, pasibaigus atitinkamo mėnesio užsiėmimams.

7.3. Teikėjas, pasibaigus visiems numatytiems edukatorių veiklos užsiėmimams, per 5 darbo dienas turės pateikti Perkančiajai organizacijai paslaugos suteikimo priėmimo – perdavimo aktą ir jį pasirašyti.

7.4. Už tinkamai suteiktas paslaugas Tiekėjui bus sumokama per 30 kalendorinių dienų nuo sąskaitos faktūros gavimo dienos.

IVSKYRIUS APLINKOSAUGINIAI REIKALAVIMAI

8. Aplinkosaugos reikalavimai:

8.1. Teikėjo sutarties vykdymo tikslais jei bus naudojamas popierius ar jo gaminiai turi būti pagaminti iš 100 proc. perdirbto popieriaus (naudoto popieriaus ir (ar) gamybos atliekų) plaušų arba ne mažiau kaip 30 proc. pirminės medienos plaušų, gautų iš miškų, sertifikuotų naudojant Forest Stewardship Council (toliau – FSC) ar Miškų sertifikavimo sistemų pripažinimo programą (angl. Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes (toliau – PEFC) arba lygiavertės miškų sertifikavimo sistemas, kita dalis – iš perdirbto popieriaus plaušų ir gaminys turi būti nebalintas arba balintas nenaudojant chloro dujų;

8.2. Mokymų vietoje susidarančios atliekos (pvz., stiklas, popierius, plastikas, metalas, biologiškai skaidžios atliekos ir kt.) turėtų būti rūšiuojamos.

GREITO SKAITYMO UŽSIĖMIMŲ MOKINIAMS PROGRAMOS STRUKTŪRA

Trukmė: 30 valandų (30 užsiėmimų po 1 ak. val.)

Tikslinė grupė: 1-8 klasių progimnazijos mokiniai

Programos tikslas: Lavinti mokinių skaitymo įgūdžius, supažindinant juos su greitojo skaitymo metodais ir praktiniais pratimais. Programa siekia padėti mokiniams skaityti spartesniu tempu neprarandant supratimo, gerinti atmintį ir skatinti kūrybiškumą, kad skaitymas taptų lengvas, efektyvus ir smagus.

Uždaviniai:

- Supažindinti mokinius su greitojo skaitymo metodais (dinaminis, racionalus skaitymas, foto skaitymas) ir išmokyti juos taikyti praktiškai.
- Lavinti akių judesius ir rankos („vedlio“) naudojimą skaitant, plečiant matymo lauką ir mažinant grįžimus tekste.
- Gerinti skaitymo supratimą taikant įvairias strategijas, kad didėjant greičiui išliktų aukštas suvokimo lygis.
- Lavinti atmintį per specialius pratimus, padedančius įsiminti perskaitytą informaciją (vizualizacija, asociacijos, *minties žemėlapiai*).
- Skatinti kūrybiškumą ir motyvaciją, panaudojant žaidybinius elementus ir kūrybines užduotis, susijusias su skaitymu.
- Stebėti mokinių pažangą ir suteikti jiems grįžtamąjį ryšį, naudojant užduotis ir testus mokymosi pasiekimams įvertinti.

Programos struktūra (temos ir valandos):

- Įvadas ir pradinis vertinimas – 1 val.
- Akių mankšta ir „vedlio“ (rankos) technika – 3 val.
- Dinaminis skaitymas – 4 val.
- Racionalus (protingas) skaitymas – 4 val.
- Foto skaitymas – 4 val.
- Atminties lavinimas – 3 val.
- Skaitymo supratimo strategijos – 3 val.
- Kūrybiniai skaitymo pratimai – 3 val.
- Įgūdžių įtvirtinimas (integruotos veiklos) – 3 val.
- Apibendrinimas ir baigiamasis vertinimas – 2 val.

Kiekvienas modulis žemiau detalizuojamas su mokymosi tikslais, turiniu, veiklų planu ir vertinimu.

1. Įvadas į greitąjį skaitymą (1 val.)

Mokymosi tikslai: Nustatyti mokinių pradinį skaitymo greitį ir supratimo lygį; supažindinti su programos tikslais ir ugdyti motyvaciją mokytis greitojo skaitymo.

Turinys: Trumpas pokalbis apie skaitymą (kodėl svarbu mokėti skaityti greitai ir suprasti tekstą), programos pristatymas. Pradinis skaitymo greičio ir suvokimo testas. Mokinių lūkesčių aptarimas.

Veiklos:

- *Pristatymas ir motyvacija:* Instruktorius žaismingai pristato programą – paaiškina, kad vaikai mokysis skaityti **kaip superherojai** (greitai ir su puikia atmintimi). Parodomas trumpas pavyzdys: mokytojas perskaito labai greitai lengvą pasakojimą, kad sudomintų vaikus ir pademonstruotų būsimą įgūdžio naudą.
- *Pradinis skaitymo testas:* Kiekvienas mokinys gauna trumpą tekstą ištrauką, atitinkančią jo amžių. Per nustatytą laiką (pvz., 1 minutę) vaikai skaito tyliai, maksimaliai greitai, stengdamiesi suprasti. Po to atsako į kelis paprastus klausimus raštu arba žodžiu. Mokytojas suskaičiuoja, kiek žodžių kiekvienas spėjo perskaityti per minutę, ir pasižymi, į kiek klausimų teisingai atsakė. **(Tai bus atspirties taškas pažangai matuoti.)**
- *Refleksija:* Trumpa diskusija – vaikai pasidalija, kaip jiems sekėsi: ar viską suprato, ar buvo sunku skaityti greitai, kas trukdė (pvz., „burnoje skaitymas“, neaiškūs žodžiai). Mokytojas pateikia kelis klausimus: „Kas jums padėtų skaityti greičiau? Ar norėtumėte skaityti greičiau, jei viską suprastumėt?“ – taip išryškinamas programos aktualumas.
- *Programos apžvalga:* Vaikams suprantamai pristatoma, ko jie mokysis ateinančiuose užsiėmimuose. Pabrėžiama, kad laukia daug žaidimų ir įdomių pratimų: mankštins akis, mokysis triukų, kaip greitai skaityti, lavins atmintį su žaidimais, kurs istorijas. Taip pat akcentuojama, jog **greitas skaitymas nereiškia „bėgti per tekstą“ nesuprantant** – supratimas bus svarbiausias. Vaikai sužino, kad vėl bus testas programos pabaigoje, tad galės pamatyti, kiek patobulėjo.

Vertinimas: Užsiėmimo pabaigoje mokytojas turi pradinis kiekvieno vaiko rodiklius (žodžių per minutę skaičių ir supratimo rezultatą procentais ar balais). Šie duomenys užrašomi ir saugomi – jie bus lyginami su galutinio testo rezultatais programos pabaigoje, stebint kiekvieno mokinio pažangą. Taip pat mokytojas įsivertina vaikų nusiteikimą ir pradinį lygį (kas jau skaito greičiau, o kam sunkiau susikaupti).

2. Akių mankšta ir „vedlio“ technika (3 val.)

(3 sesijos po ~1 val.)

Mokymosi tikslai: Lavinti mokinių akių judesius ir plėsti periferinį matymą, kad akys vienu žvilgsniu apimtų daugiau teksto. Išugdyti įprotį skaityti naudojant „vedlį“ (pirštą ar rodyklę), siekiant tolygaus ir spartesnio skaitymo.

Turinys:

- Akių gimnastika: pratimai akims atpalaiduoti ir judesiams greitinti (akių judinimas įvairiomis kryptimis, fokusavimo pratimai).
- **Schulte lentelės** ir kiti periferinio matymo pratimai: skaičių ar raidžių lentelės, kad vaikai mokytųsi greitai fiksuoti objektus plačiame lauke.
- Rankos kaip vedlio technikos esmė: kaip piršto vedžiojimas po tekstą padeda akims judėti greičiau ir negrįžti atgal.
- Vedlio panaudojimas praktiškai: mokymasis sekti tekstą akimis pagal rankos judėjimą, palaipsniui greitinant tempą.

Veiklos:

- *1-oji valanda – Akių gimnastika:* Mokytojas veda trumpą **akių mankštelę**: vaikai, nejudindami galvos, seka akimis mokytojo rodomą objektą (pvz., pliusinį žaislą) – į viršų, žemyn, į šonus, aplink (tarsi akimis „pieštų“ apskritimus, aštuoniukes). Tuomet žaidimas „Žvilgsnio lenktynės“: lentoje pakabinama **Schulte lentelė** (5x5 ar 4x4 langeliai su skaičiais ar raidėmis). Vaikai varžosi, kas **greičiau ras visus skaičius nuo 1 iki 10** lentelėje, judindami tik akis. Ši veikla plečia periferinį matymą – norint greitai rasti skaičius, tenka aprėpti visą lentelę. Vaikams tai pristatoma kaip smagus žaidimas su akimis. Pabaigoje aptariama: ar lengva buvo nejudinti galvos? Ar padėjo matyti vienu metu plačiau?
- *2-oji valanda – „Vedlio“ technikos mokymasis:* Mokytojas paaiškina ir pademonstruoja **piršto vedimo** per tekstą būdą: lėtai skaito sakinį vesdamas pirštu po kiekvienu žodžiu, tada palaipsniui greitina. Vaikai atsiverčia paprastą tekstą (pvz., savo skaitomą knygelę) ir bando kartu: **pirmiausia**

lėtai, pirštu rodydami kiekvieną žodį, kad akys sektų. Tada mokytojas duoda komandą „greičiau!“ – vaikai bando vesti pirštą sparčiau, atitinkamai greičiau judindami akis. Žaidimas „**Pagauk sakinį**“: mokytojas pasako „Start!“ – vaikai ima vesti pirštą ir skaityti tyliai, po 30 sekundžių komanda „Stop!“ – visi sustoja ir pažymi, kur baigė. Palyginama, kas kiek sakinių perskaitė. Šis draugiškas konkursas skatina juos greitinti tempą. Aptariama, ar spėjo suprasti tekstą skubant su pirštu.

- *3-oji valanda – Akių šuolių ir vedlio derinimas*: Dabar akcentuojama, kad nebūtina rodyti kiekvieno žodžio – vedlys gali šuoliuoti per kelis žodžius. Pratimas „**Skaitymo šuoliukai**“: tekste mokytojas pažymi grupes po 2–3 žodžius (pvz., pabraukia kas trečią žodį) – vaikai turi dėti pirštą tik ties tomis „stotelėmis“ ir stengtis akimis aprėpti žodžius tarp jų. Taip jie mokosi skaityti „blokais“. Pamažu vedlys juda vis greičiau. Tada išbandoma su **nepažymėtu tekstu** – mokiniai patys pasirenka, kur kas kelis žodžius stabtelėti pirštu. Žaidybinis elementas: kas perskaitys pastraipą **su mažiau stabtelėjimų** (ilgesniais žodžių blokais) ir galės papasakoti, ką perskaitė? Laimi tie, kurie sugeba aprėpti didesnius teksto gabalus.
- *(Jei lieka laiko) Akių poilsis*: pabaigoje – atpalaiduojantis pratimas akims (pvz., žiūrėjimas pro langą į tolimus objektus, greitas mirksėjimas) ir trumpas aptarimas, kaip jaučiasi akys po intensyvios mankštos.

Vertinimas: Šiame modulyje vertinimas daugiausia **stebėjimo ir skatinimo** formos. Mokytojas fiksuoja, ar vaikai:

- Sugeba išlaikyti **nenutrūkstamą akių judėjimą** per tekstą.
- Ar plečiasi jų periferinis matymas (pvz., Schulte lentelės žaidime pastebi, kad daugiau vaikų randa skaičius greičiau).
- Ar naudojami pirštu/rodykle užtikrintai, nestringa ties žodžiais.

Kiekvienos sesijos pabaigoje mokytojas trumpai įvertina: „Šaunu, šiandien Jonas puikiai sekė akimis be sustojimų!“, „Pastebėjau, kad daugumai pavyko aprėpti po 3 žodžius vienu žvilgsniu – vakar tebuvo 2.“ Tokie komentarai leidžia vaikams jausti pažangą. Formalūs balai čia nerašomi, tačiau mokytojas **žymi pažangą kiekvienam** (pvz., kiekvieno vaiko „vedlio“ naudojimo įgūdis: ar vis dar rodo kiekvieną žodį, ar jau peršoka kelis). Tai bus naudinga vėliau individualizuojant užduotis.

3. Dinaminis skaitymas (4 val.)

(4 sesijos po ~1 val.)

Mokymosi tikslai: Išmokyti vaikus keisti skaitymo tempą pagal poreikį ir skaityti „grupėmis“, o ne po vieną žodį. Ugdyti gebėjimą skaityti greičiau mažinant subvokalizaciją (skaitymą mintyse tariant žodžius) ir vengiant grįžimų akimis atgal.

Turinys:

- Dinaminio skaitymo sąvoka: skaitymo greičio valdymas – mokymasis, kad galima skaityti greičiau lengvose vietose ir sulėtinti sudėtingose.
- Skaitymas blokais (keliais žodžiais vienu metu) vietoje pavienių žodžių.
- Subvokalizacijos (tylaus „tarimo“ sau mintyse) mažinimo technikos, kad **mintys suspėtų greičiau nei tariami žodžiai**.
- Regresijų (grįžimo atgal perskaityti praleistą vietą) vengimas – įprotis judėti tekste tik pirmyn.
- Praktiniai tempo pratimai su skirtingo sudėtingumo tekstais.

Veiklos:

- *1-oji valanda – Dinaminio skaitymo įvadas*: Mokytojas paaiškina paprastai: „**dinaminis**“ **reiškia judrus, kintantis – tad mokysimės skaityti kartais greičiau, kartais lėčiau, kaip reikia**. Pateikiamas pavyzdys lentoje: sakinyס padalintas į grupes („Vaikas **greitai skaito** įdomią knygą“ vietoj atskiرو kiekvieno žodžio). Vaikai kartu garsiai (choru) perskaito pavyzdį, bandydami tarti sujungtus žodžius tarsi vieną frazę. Tada duodama keletas trumpų sakinių kiekvienam ant lapo: jie

pažymi pieštuku grupes po 2–3 žodžius, tuomet skaito tyliai, fiksuodami akis ties tomis grupėmis. **Žaidimas „Greito traukinio vagonai“:** kiekvienas sakiny s palyginamas su traukiniu, o žodžių grupės – su vagonais. Mokytojas duoda signalą „traukinys greitėja!“ – vaikai turi perskaityti sakinį greitai (po kelis žodžius iš karto), tada „traukinys lėtėja“ – skaito vėl lėčiau, po žodį. Šis linksmas tempų kaitaliojimas parodo, kad jie gali valdyti greitį.

- **2-oji valanda – Subvokalizacijos mažinimas:** Aptariama, kad kai kurie vaikai skaito „mintyse šnekėdami“ – judina lūpas ar tariasi žodžius galvoje, dėl to nespėja greičiau. **Užduotis „Tylioji skaitykla“:** visi vaikai gauna nesudėtingą pastraipą. Pirmą kartą skaito tyliai, **bet leidžiama vos vos šnabždėti** (jei reikia). Antrą kartą – liepiama skaityti **visiškai tyliai ir greičiau**, lūpas laikant ramiai (galima net užsičiaupti pirštais švelniai kaip ženklą sau). Po to – žaidimas **„Lenktynės su tyła“:** mokytojas chronometru matuoja 30 sekundžių, per kurias visi skaito kuo greičiau, negarsiai. Tada vėl 30 s – dabar visiškai tyliai (be jokio tarimo). Paskui vaikai pasidalija: ar daugiau teksto spėjo perskaityti, kai **nesišnabždėjo**? Dažnai spėja daugiau, tai padeda suprasti tylos naudą.
- **3-oji valanda – Skaitymas „blokais“:** Šioje sesijoje gilinamas gebėjimas fiksuoti kelis žodžius. **Pratimas:** mokytojas išdalina tekstą, kuriame **pažymėta vertikalioji linija** kas 3 žodžius (taip padalintas į „kolonas“). Vaikai akimis skenuoja tokį tekstą kolonomis – stengiasi žvilgsnį mesti ant linijos ir aprėpti abipus esančius žodžius. Po trumpos praktikos, nuimamos „ramentai“: duodamas analogiškas tekstas be linijų, vaikai patys turi skaitydami grupuoti žodžius. **Žaidybinė užduotis:** porose vaikai vienas kitam iššūkis – duoda bet kurį eilutės žodį, o kitas turi pasakyti **kurie 2 žodžiai buvo šalia jo** (prieš ir po). Tai verčia atsiminti žodžių grupę, o ne vieną žodį. Keičiasi vaidmenimis. Šis žaidimas patikrina, ar tikrai skaitė blokais.
- **4-oji valanda – Tempo valdymas ir tarpinis testas:** Mokytojas išdalina nedidelį **istorinį ar mokslinį tekstą** (šiek tiek sunkesnę nei pasakojimas). Paaiškina, kad dabar svarbu **skaityti sumaniai**: kai tekstas lengvas ar kartojasi – drąsiai greičiau, kai sunkesnis – truputį sulėtinti, bet ne sustoti. **Veikla:** mokytojas skaito tą patį tekstą balsu, bet tyčia kaitalioja greitį netinkamai (pvz., lėtai ten kur nereikia, greitai kur sunku) – vaikai įvardija, kas negerai. Tada visi skaito tekstą savarankiškai ~5 minutes, stengdamiesi taikyti patarimus. Po skaitymo – aptarimas: ar kurioje vietoje teko sulėtinti? Kur galėjote greičiau? **Tarpinis testas:** Šio modulio pabaigoje atliekamas trumpas pakartotinis skaitymo greičio patikrinimas: duodama nauja 1 min. skaitymo ištrauka panašaus lygio kaip pradinis testas, po to keli klausimai. Mokytojas vėl suskaičiuoja žodžius per minutę ir supratimo klausimų rezultatus. Vaikams paskelbiama individuali pažanga (pvz., „Puiku, perskaitei 20 žodžių daugiau nei pirmą kartą!“ arba „Atsakei į visus klausimus teisingai, nors skaitei greičiau“). Šis įvertinimas motyvuoja tęsti.

Vertinimas: Dinaminio skaitymo modulyje pažanga vertinama tiek **kiekybiškai**, tiek **kokybiškai**:

- Kiekybiškai: tarpinio testo rezultatai lyginami su pradiniu testu. Jei daugelio mokinių greitis padidėjo (net jei nedaug) arba supratimas nenukrito, tai ženklas, kad metodai veikia. Mokytojas pasižymi kiekvieno vaiko rezultatų pokytį.
- Kokybiškai: stebima, ar vaikai skaito *laisviau*, mažiau stringa ties kiekvienu žodžiu. Pvz., per pratimus porose mokytojas klausia, ar skaitant neapsigirsta kuždesio (subvokalizacijos ženklas). Taip pat vertina vaikų gebėjimą **patirti tekstą atmintyje blokais** (pagal žaidimą, ar prisimena greta einančius žodžius).
- Po šio modulio mokytojas gali pateikti trumpą **grįžtamąjį ryšį raštu** tėvams ar vaikui (pvz., „Jonas dabar skaito ~15% greičiau nei pradžioje, tobulintina: tebeskaičiuoja sau po nosimi – pratęsime pratimus jam padėti“). Tai padeda stebėti pažangą toliau.

4. Racionalus skaitymas (4 val.)

(4 sesijos po ~1 val.)

Mokymosi tikslai: Išmokyti mokinius skaityti „**protingai**“, t. y. taikyti skirtingas strategijas pagal skaitymo tikslą. Gebėti atsirinkti svarbią informaciją tekste ir nebeskaityti mechaniškai kiekvieno žodžio, kai to nereikia. Susipažinti su informacijos paieškos ir konspektavimo pagrindais pradinukams.

Turinys:

- Teksto peržvalga (*skanavimas*) prieš skaitant: mokoma greitai žvilgsniu perbėgti tekstą (pavadinimus, iliustracijas, paryškintus žodžius) susidarant bendrą įspūdį.
- Tikslinių faktų paieška tekste: **skimming** ir **scanning** metodų pagrindai vaikams suprantama forma (pvz., „surask konkrečius žodžius, skaičius“).
- Pagrindinių minčių išskyrimas: kaip suprasti, kurie sakiniai ar idėjos tekste yra svarbiausios.
- Paprastas konspektavimas: mokoma pasižymėti perskaitytą informaciją – pabraukti ar užsirašyti kelis raktinius žodžius, nupiešti simbolį prie svarbios vietos.
- Skaitymo strategijų pritaikymo žaidimai ir situacijos.

Veiklos:

- *1-oji valanda – Teksto apžvalgos įgūdis:* Mokytojas lentoje paruošia **plakato lapą** su trumpu tekstu: užrašo antraštę didelėmis raidėmis, pavaizduoja kelias iliustracijas (arba emoji) atitinkančias teksto turinį, paryškina kokį nors žodį. Paaiškina, kad kartais užtenka **akimis permesti tekstą** norint suprasti apie ką jis, dar neskaitant smulkiai. Vaikai praktikuojasi su turima knygele: per 1 minutę **tyrinėja** tik paveikslėlius, pavadinimus, ryškius žodžius, neskaitydami visko. Tada kiekvienas pabando spėti, apie ką knyga ar tekstas. **Žaidimas „Šerloko spėjimas“:** mokytojas išdalina straipsnį ar pasakojimą, bet liepia **neskaityti visų žodžių** – tik žvilgtelti į pirmą sakinį, keletą žodžių vidury, paskutinį sakinį. Tada vaikai turi *atspėti*, apie ką tekstas, ir užrašyti arba pasakyti spėjimą. Perskaičius vėliau pilnai, paaiškės, kas buvo arčiausiai tiesos – tas „detektyvas“ laimi.
- *2-oji valanda – Svarbios informacijos radimas:* Šioje dalyje dėmesys, kaip **greitai rasti konkrečią informaciją**. Mokytojas duoda užduotį: „Suraskite tekste, **kada** vyksta įvykis“ arba „Koks veikėjo vardas?“. Vaikai turi **per kuo trumpesnį laiką** surasti atsakymą tekste, **neperskaitydami visko nuo pradžių iki galo** – tai lavina ieškojimo akimis gebėjimą. Daromas **konkursas „Informacijos medžioklė“:** klasė padalinama į dvi komandas, kiekviena gauna tą patį nedidelį enciklopedinį tekstą. Mokytojas užduoda 5 klausimus (kurių atsakymai – faktai tekste, pvz., skaičiai, pavadinimai). Laimi komanda, kuri greičiau visus suranda ir parodo, kur parašyta. Vaikai išmoksta, kad galima **praleisti neesminius žodžius** ir ieškoti užuominų: skaičiai išsiskiria, didžiosios raidės rodo vardus ir pan. Po žaidimo aptariama, kokie būdai padėjo rasti greičiau (pvz., „žinojau, kad ieškau metų skaičiaus – akys bėgo per tekstą ieškodamos skaitmenų“).
- *3-oji valanda – Minčių išskyrimas ir žymėjimas:* Mokytojas paruošia ant lentos labai **trumpą tekstą** (5–6 sakiniai). Perskaito jį kartu su klase. Tada klausia: „Kas šioje pastraipoje buvo svarbiausia? Ką turėtume *įsidėmėti*?“ Vaikai siūlo variantus – mokytojas pabraukia 1–2 sakinius, pasisako, kad tai pagrindinė mintis. Paaiškina, jog *nebūtina prisiminti visko*, o svarbiausia – pagrindinius dalykus. **Praktinis darbas:** mokiniai gauna po tekstą (pvz., nedidelę pasaką). Skaitant jų užduotis – **pabraukti** arba pažymėti žymekliu **3 svarbiausius žodžius ar sakinius** (galima leisti ir pieštuku braukti knygą kopijoje). Vyresniems – pasiūloma ir **parašėje pieštuku parašyti** trumpą žodį ar ženklą („!“ prie netikėtos svarbios vietos, „□“ prie patikusios idėjos, etc.). Po skaitymo vaikai porose palygina, ką pabraukė – ar tie patys dalykai jiems pasirodė svarbūs? Aptarimas: jei skiriasi, kodėl? Mokytojas parodo, ką **jis būtų pabraukęs** – palygina su vaikų pasirinkimais, pagiria gerus sprendimus.
- *4-oji valanda – Skaitymo strategijų taikymas:* Baigiamajame racionalaus skaitymo užsiėmime surengiama **situacijų vaidmenų** praktika. Sukuriami scenarijai: pvz., vienam vaikui duodama situacija „Turi per 3 minutes sužinoti, **koks šios istorijos moralas** (pamoka)“, kitam – „Reikia **susirasti, kokį apdovanojimą** laimėjo knygos herojus“. Kiekvienas gauna **tą patį tekstą**, bet skaito jį skirtingai pagal savo užduotį: vienas skaito tik pabaigą (ieškodamas moralės), kitas – akimis gauda žodį „apdovanojimas“, trečias gal tiesiog greitai perbėga viską, kad susidarytų įspūdį. Po 3 minučių skaitymo, kiekvienas pasako, ar pavyko rasti atsakymą pagal jo užduotį ir **kokią strategiją naudojo**. Tuomet aptariama su klase, kurie metodai veiksmingiausi skirtingais atvejais. Mokytojas apibendrina: *racionalus skaitytojas* visada pagalvoja, **ko jam reikia iš teksto**, ir tada renkasi būdą (greitai skenuoti, skaityti dalimis, ar lėtai mėgautis kiekvienu žodžiu, jei tikslas – malonumas). Šitaip vaikai suvokia, kad galima **lankstus** požiūris į skaitymą.

Vertinimas: Racionalaus skaitymo modulyje vertinama, **kaip vaikai taiko strategijas praktiškai:**

- Mokytojas nuolat stebi užduočių metu: ar vaikas sugeba **neperskaityti visko nuosekliai**, o ieško tikslinės info, kai duotas toks nurodymas. Jei kuris nors vis tiek skaito nuo pradžios iki galo ir nespėja – tai signalas, kad reikės papildomai pamokyti atrankinio skaitymo.
- Po šio modulio galima atlikti **trumpą testelį**: duoti naują tekstuką ir, pavyzdžiui, 5 klausimus. Bet laiko skaityti duoti **tik tiek, kad neįmanoma būtų visko perskaityti** (verčiant naudoti skenavimo metodą). Pagal tai, kiek klausimų atsakė, matosi, ar pritaikė racionalaus skaitymo įgūdžius. (Pvz., jei dauguma atrado reikiamus faktus per trumpą laiką, vadinasi, išmoko ieškoti informacijos tikslingai.)
- Taip pat mokytojas per pratimus pasižymi, **kas geba išskirti esmę**: ar teisingai pabraukė pagrindinę mintį. Vertinant aptariama, kad čia nėra vieno teisingo atsakymo, bet svarbu, ar vaiko paaiškinimas logiškas („Pabraukiau, nes be šio sakinio nesuprasčiau pasakos“ – geras argumentas).
- Vaikams suteikiamas **grįžtamasis ryšys**: „Matau, kad jau moki skaitydamas ieškoti raktinių žodžių – puikiai suradai datas straipsnyje!“ arba „Kitą kartą pabandyk pirmiau perskaityti klausimą, o paskui ieškoti atsakymo tekste.“ Tai padeda jiems suprasti savo stiprybes ir tobulintinas vietas.

5. Foto skaitymas (4 val.)

(4 sesijos po ~1 val.)

Mokymosi tikslai: Supažindinti mokinius su netradiciniu greitojo skaitymo metodu – **foto skaitymu** – kaip smagiu žaidimu, skatinančiu vaizduotę. Lavinti gebėjimą itin greitai peržvelgti tekstą (beveik „nufotografuoti“ puslapį akimis) ir atpažinti pagrindinius elementus. Ugdyti pasitikėjimą, kad **smegenys gali įsiminti daugiau**, nei atrodo skaitant įprastai.

Turinys:

- Foto skaitymo principas: labai greitas (kelios sekundės per puslapį) teksto peržiūrėjimas atsipalaidavusioje būsenoje, stengiantis pasyviai sugerti informaciją. (Vaikams aiškinama metaforiškai: lyg **fotoaparatu nufotografuotum tekstą**.)
- Atsipalaidavimo pratimai prieš skaitant: trumpa „alfa būsenos“ technika (kvėpavimo, nusiramavimo pratimai), kad smegenys būtų imlesnės.
- Foto skaitymo pabandymas su vaikiškais tekstais: pirmiausia su iliustruotais puslapiais, paskui ir su grynu tekstu.
- „Aktyvavimas“ po foto skaitymo: aptarimas, ką pavyko prisiminti ar pajusti, net jei sąmoningai neskaitė kiekvieno žodžio.
- Žaidimai, skirti patikrinti, kokią informaciją „pagavo“ sąmonė.

Veiklos:

- **1-oji valanda – Pasiruošimas foto skaitymui:** Kadangi foto skaitymas – sudėtinga sąvoka, pradedama nuo **atsipalaidavimo**. Vaikai atsisėda patogiai, užsimerkia. Mokytojas ramiai veda 2 min. trukmės atsipalaidavimo pratimą: „Įkvėpkite giliai... iškvėpkite... įsivaizduokite, kad esate ramūs kaip ežeras...“. Tai padeda nuraminti protą. Tada aiškinama: „*Dabar jūsų akys ir smegenys bandys skaityti labai greitai, beveik kaip blykstė. Jums tereikia žiūrėti į puslapį, net nebūtina suprasti kiekvieno žodžio – pažiūrėkite tarsi paveikslėlį.*“ **Demonstracija:** mokytojas paima didelę knygą su paveikslėliais ir **labai greitai verčia puslapius**, vos spėdamas parodyti. Vaikai stebi. Tada kiekvienam išdalinama po iliustruotą knygelę arba spalvingą žurnalą. **Užduotis:** per 1 minutę perversi kuo daugiau puslapių, *nekreipiant dėmesio*, ar suprato viską – tiesiog žiūrėti. Po to kiekvienas pasako 1–2 dalykus, kuriuos *pastebėjo* (pvz., „mačiau nuotrauką su šunimi“, „ten buvo parašyta didelė antraštė apie kosmosą“). Tai parodo, kad net labai greitai vartant, kažką įsimename.
- **2-oji valanda – „Proto fotoaparatas“:** Mokytojas supažindina su idėja, kad akys gali veikti kaip **fotoaparatas**. Žaidimas „**Mirkt ir prisimink**“: lentoje parodomas didelis lapas su 20 įvairių mažų paveikslėlių (ar žodžių) – bet tik **2 sekundėms**, tada uždengiamas. Vaikai turi išvardinti, ką spėjo pamatyti. Smagu stebėti, kaip su kiekvienu bandymu (tai galima pakartoti 2–3 kartus su skirtingais rinkiniais) jie pamato vis daugiau. Tada pereinama prie teksto: išdalinamos **trumpos pasakaitės ar eilėraščiai**. Vaikai dirba porose. Vienas laiko lapą, kitas – „fotografuoja“ akimis: žiūri į puslapį **5 sekundes**, tada pasuka lapą balta puse. Tas, kuris „fotografavo“, pasako partneriui, ką atsimena

(žodžius, raides, gal koki sakinuką). Tada partneris parodo lapą vėl 5 sekundes – vaikas „fotografuoja“ antrą kartą, galbūt pastebėdamas naujų detalių. Po kelių bandymų apsieičia vaidmenimis. Ši veikla labai **žaidybinė ir linksma**, nes vaikai jaučiasi tarsi detektyvai arba robotai, bandantys įsiminti matytą vaizdą.

- **3-oji valanda – Informacijos atpažinimas:** Dabar pasirenkamas **kiek ilgesnis tekstas** (pvz., puslapis iš enciklopedijos vaikams, kuriame vien tik tekstas, bet su aiškia struktūra – pavadinimas, keli paragrafai, keli raktiniai žodžiai paryškinti). Visa klasė kartu praktikuoja: mokytojas sako „Foto!“ – per ~10 sekundžių visi tyliai akimis perbėga puslapį nuo viršaus iki apačios kiek spėja, nekreipdami dėmesio į smulkmenas. Tada lapą užverčia. Mokytojas užduoda **teiginį**: „Pasikelkite nykštį, jei manote, kad teiginys buvo šiame tekste, arba nuleiskite, jei ne.“ Pvz., teiginiai: „Tekste paminėta **2023 metai**“; „Ten buvo kalbama apie gyvūnus“; „Buvo nuotrauka su drambliu“ (jei tokia buvo); „Autoriaus pavardė – Jonaitis“ ir pan. Vaikai spėja iš atminties, ką matė. Po to tekstas vėl atverčiamas ir kartu patikrinami teiginiai. Vaikai nustemba, kiek daug *išvaizdos* dalykų atsitema (skaičius, didelės antraštės, ilgo žodžio buvimą). Tai sustiprina tikėjimą savo atmintimi.
- **4-oji valanda – Foto skaitymo sujungimas su įprastu skaitymu:** Mokytojas paaiškina, kad realiame gyvenime vien foto skaitymo gali nepakakti – todėl jis gali būti derinamas su greitu įprastu skaitymu. **Grupinis iššūkis:** vaikai suskirstomi į mažas grupes po 3. Kiekviena grupė gauna skirtingą nedidelę **istoriją** (~2 puslapiai teksto). Pirmą užduotį – **foto skaitymas:** visi grupės nariai kartu perverčia tuos puslapius per 15–20 sekundžių (padeda vienas kitam, verčia puslapius greitai). Tada užduotį – **įprastas skaitymas:** kiekvienas grupėje pasiima po dalį teksto ir skaito tyliai, bet greitu būdu (taikydami vedlį, blokais ir kt. – ką išmoko). Po to grupė turi kartu **papasakoti klasės draugams** savo istoriją – ką perskaitė ir, galbūt, ką „pagavo“ iš foto skaitymo. Kitos grupės gali užduoti klausimų. Šis pratimas integruoja visus įgūdžius: jie pabandė tekstą pirma akimirksniu pajusti, paskui perskaityti atidžiau. Pabaigoje aptariama: ar buvo naudinga greitai perversti pirmiau? Ar jautėsi, kad jau šiek tiek žino istoriją prieš skaitant detales? **Įvertinama žaidybiškai:** visos grupės apdovanojamos pagyrimais už pastangas (pvz., „Foto skaitymo ekspertų“ diplomais).

Vertinimas: Foto skaitymo dalyje **formalaus vertinimo beveik nėra**, kadangi tai labiau *eksperimentinė ir motyvacinė* veikla. Stebima ir skatinama:

- **Dalyvavimas:** ar vaikai noriai bando „fotografuoti“ tekstą, ar išdrįsta spėti, kas jame buvo. Už drąsą spėti ir aktyvumą visi giriami, nekritikuojant klaidų („Nepataikei? Nieko tokio – juk buvo labai mažai laiko, pabandykime dar kartą!“).
- **Atpažinti elementai:** per teiginių žaidimą ar grupinį pasakojimą mokytojas mato, *kiek* ir *kokios* informacijos vaikai pajėgė pastebėti per tokį trumpą laiką. Tai nefiksuoja balais, bet duoda supratimą, kad pvz. **80% vaikų pastebėjo iliustracijas, bet beveik niekas – tikslų skaičių**. Tai normalu, tiesiog įdomus grįžtamasis ryšys pačiam mokytojui ir vaikams.
- **Pasitikėjimas savimi:** mokytojas atkreipia dėmesį, ar vaikai programos eigoje drąsėja. Foto skaitymas gali atrodyti keistas – tie, kurie bando, yra drąsūs. Jei kas labai abejoja, skatinamas bent pamėginti. Vertinant pažymima, kad visi bent kažką sugebėjo „išskaityti“ akies kampeliu. Tai padeda ugdyti vaikų pasitikėjimą savo smegenų galimybėmis.

(Pastaba: Foto skaitymo metodas pateikiamas žaismingai, be spaudimo. Svarbu, kad vaikai suprastų – tai tarsi žaidimas protui. Vertinimas čia labiau skirtas pagirti už pastangas, o ne matuoti tikslumą.)

6. Atminties lavinimas (3 val.)

(3 sesijos po ~1 val.)

Mokymosi tikslai: Pagerinti mokinių gebėjimą įsiminti ir atkurti perskaitytą medžiagą. Supažindinti su smagiais atminties gerinimo būdais (vizualizacija, asociacijos, *mnemonikos*) pritaikytai vaikams. Ugdyti įprotį po skaitymo **apmąstyti ir atkartoti** informaciją, kad ji išliktų ilgesniam laikui.

Turinys:

– **Vizualizacija skaitymo metu:** mokoma vaikus „matyti vaizdus galvoje“ skaitant pasakojimą.

- **Asociacijų metodas:** kaip susieti skaitomus dalykus su jau žinomais vaizdais, kurti ryšias, linksmas asociacijas, kad geriau atsimintų detales (pvz., personažo vardą susieti su pažįstamu žmogumi ar daiktu).
- **Kartojimo ir perpasakojimo svarba:** skatinama po perskaitymo trumpai perpasakoti ar aptarti, nes tai įtvirtina atmintyje (tai pateikiama kaip žaidimas ar natūrali dalis).
- **Minties žemėlapiai:** kaip įsiminti struktūruotai – piešti schemą ar žemėlapi iš pagrindinių idėjų.
- Atminties žaidimai su skaitomu tekstu (pvz., „Kas dingo?“ žaidimas su teksto faktais).

Veiklos:

- **1-oji valanda – Vizualizacija skaitant:** Mokytojas pradeda užsiėmimą **istorijos klausymo pratimu:** papasakoja arba perskaito trumpą pasaką **be iliustracijų**, ragindamas vaikus įsivaizduoti „filmuką galvoje“. Po to paprašo: „Užmerkite akis. Kas ką įsivaizdavo? Matėte veikėjus? Kokios spalvos drabužius jie vilkėjo jūsų mintyse?“ Keletas vaikų pasidalija savo vizualizacijomis. Mokytojas pabrėžia, kad **nėra neteisingų vaizdų** – kiekvieno galvoje filmas savitas, ir tai puiku! Tada kiekvienas mokinytis gauna trumpą aprašymą (5–6 sakiniai, pvz., gamtos aprašymas ar kambario aprašymas). Užduotis – perskaityti **lėtai** ir stengtis įsivaizduoti kuo daugiau. Po skaitymo – **piešimo užduotis:** vaikai nupiešia, ką susikūrė galvoje. Tada piešiniai palyginami su originaliu tekstu: ar nieko svarbaus nepraleido? Pvz., jei tekste buvo paminėta raudona gėlė, ar ji atsirado piešinyje? Tai be spaudimo patikrina, ar vaikas atkreipė dėmesį į detales. Šis pratimas lavina tiek supratimą, tiek atmintį, nes *paveikslėlis atmintyje* išlieka ilgiau. Kiekvienas pagiriamas už kūrybiškumą („Labai gražiai nupiešei – matosi, kad gerai įsivaizdavai tekstą!“).
- **2-oji valanda – Asociacijų ir mnemonikos žaidimai:** Mokytojas paaiškina, kad kartais norint atsiminti dalykus, padeda sugalvoti **juokingą istoriją** ar paveikslą su tais dalykais. Pavyzdys: „Jei reikia atsiminti veikėjo vardą **Miglė**, galiu įsivaizduoti, kad aplink ją visur rūkas (migla). Tada kitą kartą perskaitęs vardą, prisiminsiu tą rūką ir vardas lengviau iškils.“ Vaikams išdalina **10 žodžių sąrašą** (žodžiai iš prieš tai skaitytos pasakos arba tiesiog nesusiję daiktavardžiai). Visi kartu kuria *kvailą istoriją*, kurioje tie daiktai ar sąvokos susijungia (kiekvienas vaikas siūlo sakinių tęsdamas istoriją, stengdamasis įtraukti kitą sąrašo žodį). Gaunasi linksma ir absurdiška pasakojimo grandinė. Po to bandoma **atsiminti visus žodžius:** kadangi jie dabar sujungti istorijoje, lengviau atkurti eilės tvarką. Galima suorganizuoti *varžybas*: kuris iš dviejų komandų be klaidų išvardins visus 10 žodžių iš atminties (leidžiama tartis komandoje). Taip vaikai pajunta asociacijų naudą.
- **3-oji valanda – Minčių žemėlapis:** Mokytojas pristato **minčių žemėlapi** idėją – per projektorius ar lentoje pademonstruoja paprastą žemėlapi, pvz., pasakos struktūrą: viduryje „Lapė ir vynuogės“, išsišakoja „Veikėjai: lapė, varna“, „Vieta: miškas“, „Pamoka: neskubėk džiaugtis“. Paaiškina, kad piešiant tokias schemas, lengviau prisiminti, nes **viskas matosi vienoje vietoje**. Tuomet mokiniai suskirstomi į grupes po 3–4. Kiekviena grupė gauna trumpą tekstą (skirtingos pasakos arba skirtingi teksto skyriai). Jų užduotis – **perskaityti tekstą greitai**, aptarti grupėje ir **nupiešti minčių žemėlapi** ant didelio popieriaus lapo: viduryje pagrindinę mintį ar veikėją (galima nupiešti personažą), aplink – 4–5 burbuluose ar šakose svarbios detalės (kas nutiko, kitos veikėjų pavardės, vietos, ir pan.). Vaikai piešia, rašo raktinius žodžius. Po to kiekviena grupė **pristato savo žemėlapi** klasei: pasako, ką skaitė ir kuo svarbios jų paminėtos detalės. Klasė gali užduoti klausimų. Tokiu būdu mokiniai mokosi **apibendrinti ir įsiminti struktūrą**. Jiems smagu, nes galima piešti ir spalvinti. Mokytojas atkreipia dėmesį: „Dabar, net jei po savaitės paklausi apie jūsų pasaką, galėsite ją papasakoti pasižiūrėję į šį žemėlapi – viskas surašyta!“ Grupės sulaukia plojimų už pristatymus.

Vertinimas: Atminties lavinimo veiklos vertinamos **labiau kokybiškai** (pagal dalyvavimą ir taikomų metodų efektyvumą) nei pažymiais:

- **Vizualizacija:** mokytojas per piešinius mato, ar vaikas *suprato ir įsidėmėjo* tekstą – jeigu piešinyje atsispindi pagrindiniai elementai, vadinasi, gerai įsiminė. Jei kažko trūksta, tai indikatorius, kad galbūt skaitant neįsivaizdavo arba praleido tą detalę. Tačiau tai naudojama ne bausti, o dar kartą su vaiku aptarti („Matai, pamiršai nupiešti tą raudoną gėlę. O kur galėjai ją pamatyti tekste? Pažiūrime dar kartą.“).
- **Asociacijų žaidime:** rezultatas – kiek žodžių pavyko prisiminti. Jeigu iš 10 žodžių komanda atsimena 8–10, puiku – reiškia, metodas suveikė. Jei tik 3 – aptariama, gal asociacijos nebuvo

pakankamai įsimintinos. Svarbu paskatinti net jei nepavyko: „Nepamenu? O kas galėjo padėti? Kokį juokingą vaizdą sugalvotumėt kitą kartą?“ Vaikai skatinami reflektuoti, **kaip mokosi**.

- **Minčių žemėlapiai:** mokytojas įvertina, ar grupės išskyrė esminius punktus (jei įdėjo smulkmenų, kurios ne tokios svarbios, vėlgi aptariama mokantis). Bet kokių atvejų, sukurtas žemėlapis – jau rezultatas, rodantis, kad vaikai *susitarė dėl pagrindinių dalykų*. Vertinama pagyrimu kiekvienai grupei.
- **Apibendrintas vertinimas:** šio modulio pabaigoje mokytojas gali pastebėti: „Dabar, kai skaitote, daug geriau atsimenate. Pradžioje kai kuriems būdavo sunku papasakoti, ką perskaitė, o šiandien visi sugebėjo pristatyti net ilgesnį tekstą!“ Tai suteikia vaikams pasitikėjimo ir aiškiai parodo jų pažangą.

7. Skaitymo supratimo strategijos (3 val.)

(3 sesijos po ~1 val.)

Mokymosi tikslai: Ugdyti gilesnį skaitomo teksto supratimą net didinant skaitymo tempą. Išmokyti vaikus **skaityti mąstant:** uždavinėti klausimus, numatyti galimus įvykius, išskirti pagrindinę mintį ir padaryti išvadas. Suteikti priemones, kaip elgtis, jei skaitant kažkas neaišku (nežinomas žodis, paini mintis).

Turinys:

- **Aktyvus skaitymas:** mokoma, kad skaitant reikia mąstyti – klausti savęs „Kas vyksta? Kodėl taip atsitiko? Ką aš apie tai manau?“.
- **Prognostavimas:** spėjimo žaidimai skaitant – numatyti, kas bus toliau, taip įsitraukiant į tekstą.
- **Santraukų darymas:** pratimas po skaitymo – kaip vienu ar keliomis frazėmis nusakyti esmę (tai lavina supratimą ir gebėjimą atskirti esminius momentus).
- **Nežinomų žodžių įveikimas:** strategijos, kai randi naują žodį: pažiūrėti į kitus žodžius aplinkui (kontekstą), pagalvoti, ar panašus į kokį žinomą, arba tiesiog tęsti skaitymą neleidžiant vienai nežinomai detalei sustabdyti visko.
- **Klausimų-atsakymų žaidimai:** patikrinti supratimą smagiai – viktorinos, kryžiažodžiai, diskusijos apie perskaitytą.

Veiklos:

- **1-oji valanda – Klausimai ir spėjimai skaitant:** Mokytojas pasirenka įdomią, įtraukiančią pasakojimą. Skaitymas vyksta dalimis: mokytojas arba mokiniai garsiai skaito **po vieną pastraipą** (arba mokytojas skaito, mokiniai seka akimis – atsižvelgiant į klasės lygį). Po kiekvienos pastraipos daroma pauzė ir užduodami **klausimai**: „Kaip manote, kodėl veikėjas taip padarė?“, „Kas galėtų nutikti toliau?“, „Ką darytum tu tokioje situacijoje?“ Vaikai kelia rankas, dalijasi spėjimais. Tai sukuria diskusiją ir verčia *įsigilinti* į tekstą, o ne tik bėgti akimis. Mokytojas pagiria geras išvalgas, bet nesako, ar teisingai spėja – tęsia skaitymą, kad patys patikrintų savo hipotezes. Taip pat užsimena: „Jei nesupratote kažko – paklauskite dabar.“ Skatinama *nebijoti klausti*, jei neaišku žodžio reikšmė ar kas vyksta. Užsiėmimo pabaigoje aptariama: ar spėjimai pasitvirtino, ar tokios pertraukėlės padėjo geriau suprasti istoriją. Vaikai paprastai pripažįsta, kad taip skaityti buvo smagiai.
- **2-oji valanda – Santraukos ir struktūros suvokimas:** Mokytojas paaiškina, kad vienas būdas suprasti tekstą – pabandyti *pačiam jį atpasakoti trumpai*. Duodamas pratimas: išdalunami keli skirtingi trumpi tekstai (gali būti 1–2 pastraipos iš įvairių istorijų). Kiekvienas mokinyss ar pora mokinių perskaito savo tekstą **greitai** (naudodami greito skaitymo įgūdžius). Tada turi **užrašyti vieną ar dviem eilutėm** pagrindinę mintį arba svarbiausius įvykius – tarsi sugalvoti pavadinimą ar suvestinę. Kai parašo, lapus pakeičia su kaimynu ir paskaito vieni kitų santraukas. Tada originalus tekstas ir santrauka aptariami: ar viską paminėjo, ar suprantama, apie ką tekstas iš santraukos? Mokytojas pristato sąvoką „**vienu sakiniu**“ (**angl. one-sentence summary**) – kad jei supratai, galėsi pasakyti trumpai, apie ką buvo. Galima sužaisti „**Santraukų konkursą**“: keli drąsiausi skaito savo sugalvotą santrauką garsiai, klasė balsuoja (pvz., pakeldami rankas), kuri tiksliausiai atspindi tekstą. Svarbu išryškinti, kad *nebūtinai ilgiausia santrauka yra geriausia* – kartais vienas taiklus sakinyss pasako viską.

- **3-oji valanda – Supratimo viktorina:** Paskutiniame supratimo modulio užsiėmime vyksta smagi **viktorina**. Vaikai gauna bendrą tekstą (pvz., mėgstamos pasakos skyrių arba įdomų straipsnelį) ir turi jį perskaityti per ~5 minutes **savarankiškai**, kiek įmanoma greitai, bet stengdamiesi suprasti. Perskaičius mokytojas padalina klasę į 3–4 komandas. Pradedama viktorina: mokytojas užduoda **klausimus apie tekstą** – tiek tiesioginius („Į kokį miestą vyko pagrindiniai veikėjai?“), tiek reikalaujančius supratimo („Kodėl herojus apsigalvojo kelionės pabaigoje?“). Komandos tarpusavyje pasitaria keletą sekundžių ir duoda atsakymą. Teisingas atsakymas pelno tašką komandai. Klausimai gali būti ir su pasirinkimais, arba *teiginiai* „Tiesa/Netiesa“, kad visiems būtų aišku. Po viktorinos susumuojami taškai, paskelbiamas nugalėtojas (galima įteikti simbolinį prizą – pvz., „**Skaitančiųjų žinių meistrų**“ lipduką). Po to aptarimas: ar buvo lengva atsakyti į klausimus skaitant greitai? Kurie klausimai buvo sunkiausi – gal tie, kuriems reikėjo detalių? Ką darytų kitaip kitąsyk (pvz., skaitytų lėčiau sudėtingas vietas, atkreiptų dėmesį į datas ar vardus)? Ši veikla patikrina supratimą realioje situacijoje – kai laikas ribotas, o informacijos nemažai. Bet pateikta žaidimo forma, tad motyvuoja stengtis.

Vertinimas: Skaitymo supratimo modulio vertinimas vyksta per *refleksiją ir neformalius testus*:

- **Diskusijų metu:** mokytojas įvertina, ar vaikai geba analizuoti tekstą: ar užduoda prasmingus klausimus patys, ar spėja logiškai. Jei vaikas spėja visiškai ne į temą, tai rodo nesupratimą – tada toje vietoje dar kartą paaiškinama situacija tekste. Pastangos klausti ir spėti visada pagiriamos („Puikus spėjimas! Pažiūrėsim, ar būsi teisingas vėliau.“), net jei spėjimas neteisingas, nes svarbu, kad vaikas galvoja.
- **Santraukose:** mokytojas surenka ar peržiūri parašytas santraukas. Įvertina, ar jos **atitinka esmę**. Galima kiekvienam parašyti trumpą komentarą arba pažymėti žodžiu: „taiklu“, „praleista pagrindinė mintis – kas buvo pagrindinis įvykis?“, ir atiduoti atgal. Tai lavina vaiko gebėjimą suprasti, kur daro klaidas (gal per daug dėmesio skyrė smulkmenai). Šis įsivertinimas padeda kitą kartą skaityti kitaip.
- **Viktorinos rezultatai:** rodo supratimo lygį skaitant greitai. Jei dauguma komandų atsakė teisingai į daugelį klausimų – bendras supratimo lygis geras. Jei tam tikrų klausimų niekas neatsakė, mokytojas išskiria, kokio tipo tai klausimai (gal per detalūs arba reikalaujantys kritinio mąstymo) – tai rodo, ką dar treniruoti. Individualiai vaikai irgi pamato savo supratimą – tie, kurie komandoje galėjo atsakyti, jaučia pasididžiavimą.
- **Tolimesnė pagalba:** mokytojas pasižymi, jei konkretus mokinys nuolat nesupranta tekstų skaitant greitai (pagal jo atsakymus diskusijose ar viktorinoje). Tam mokiniui per kitus užsiėmimus skirs daugiau dėmesio: galbūt jam reikia leisti skaityti lėtesniu tempu ar padėti išsiaiškinti žodžius. Programos eigoje tikslas, kad *kiekvienas* pagerintų savo supratimą, ne tik greitį.

8. Kūrybiniai skaitymo pratimai (3 val.)

(3 sesijos po ~1 val.)

Mokymosi tikslai: Sustiprinti mokinių meilę skaitymui ir motyvaciją naudojant kūrybines veiklas. Leisti vaikams pritaikyti išmokus skaitymo įgūdžius **įdomiai ir meniškai**: per rašymą, piešimą, vaidybą. Skatinti juos suvokti tekstą kūrybiškai – ne tik suprasti faktus, bet ir interpretuoti, pratęsti, žaisti su istorija.

Turinys:

- **Kūrybinis rašymas ir perpasakojimas:** mokiniai kuria alternatyvias teksto versijas (pvz., kitokią pabaigą pasakai), rašo laišką ar dienoraštį personažo vardu.
- **Vaidybinės improvizacijos:** inscenizuojamos perskaitytos situacijos ar sukuriama trumpi spektakliukai pagal tekstus.
- **Piešiniai ir komiksai:** tekstas paverčiamas iliustracijomis – piešiami komiksai ar knygos viršeliai, atspindintys supratimą.
- **Žaidimai su siužetu:** pvz., „*Sukurk istoriją iš naujo*“ žaidimas grupėse, kur reikia greitai perskaityti ir pertvarkyti istorijos elementus.
- Šių veiklų metu integruojami greitojo skaitymo įgūdžiai (teksto greitas perskaitymas prieš improvizuojant, informacijos greitas „sugėrimas“ prieš kuriant tęsinį ir pan.).

Veiklos:

- **1-oji valanda – Alternatyvi pabaiga:** Mokytojas parenka gerai žinomą trumpą pasaką (arba sukuria trumpą istoriją specialiai šiai užduočiai) ir ją visą klasę **greitai perskaito** (gali duoti laiko 5 min. savarankiškai perskaityti arba perskaito garsiai, o mokiniai seka greitu tempu). Tuomet kiekvienam vaikui išdalina lapą ir duoda kūrybinę užduotį: **sugalvoti kitokią tos istorijos pabaigą**. Kas nori – gali nupiešti komiksą ar iliustraciją vietoj rašymo. Užduotis trunka ~15 min., po to savanoriai pristato savo sugalvotas pabaigas. Klasė pasidžiaugia netikėtomis idėjomis (pvz., „Oho, pasirodo toje versijoje vilkas tapo Raudonkepuraitės draugu!“). Aptariama: ar lengva buvo sugalvoti pabaigą? Ar reikėjo **gerai suprasti** originalią istoriją, kad galėtum ją pakeisti? Vaikai supranta, kad tik *įsigilinę* į tekstą gali kūrybingai jį transformuoti. (Greitojo skaitymo įgūdžiai čia praverčia, nes jie greitai perskaitė pradinę pasaką, taigi liko daugiau laiko kūrybai.)
- **2-oji valanda – Teatro improvizacija:** Vaikai suskirstomi į mažas grupes (3–4 mokiniai). Kiekviena grupė gauna **ištrauką iš dialogo** ar scenos (pvz., iš vaikiško apsakymo ar net mokyklinio vadovėlio dialogo). Jie turi **greitai perskaityti** savo ištrauką grupėje ir tada paruošti **trumpą vaidinimą** pagal ją. Duodama ~10 minučių pasiruošti: pasiskirsto vaidmenis, gal sugalvoja paprastus rekvizitus iš klasėje esančių daiktų. Tada grupės pačios vaidina prieš klasę. Tai labai smagu – visi žiūri, juokiasi, ploja. Po kiekvieno pasirodymo mokytojas trumpai paklausia: „Kaip manote, ar jie gerai perteikė tekstą? Ar supratote, kas įvyko?“ – tai patikrina, ar **žiūrovai** (kurie skaitė kitus tekstus) suprato suvaidintą istoriją. Jei ne, aktoriai paaiškina. Ši veikla lavina ir supratimą, ir viešo kalbėjimo drąsą, ir komandinį darbą. Greitojo skaitymo elementas: jie turėjo greitai suvokti savo scenarijų, kad galėtų jį suvaidinti – tai tarsi *skaitymas su tikslu* (suprasti, kad galėtum atkartoti).
- **3-oji valanda – Mėgstamiausios knygos pristatymas:** Iš anksto (prieš savaitę) mokiniams duota užduotis **perskaityti** (savo tempu, namuose) nedidelę knygelę ar istoriją, kuri jiems patinka. Arba tai gali būti kažkas, ką jie neseniai skaitė per pamokas. Šiame užsiėmime kiekvienas mokiny (arba poroje su draugu) **pristato savo knygą** per 1–2 minutes: papasakoja, apie ką ji, kuo patiko. Skatinama naudoti kūrybiškus pristatymo būdus: kai kurie gal nupieš plakatą, kiti inscenizuos vieną sceną, treči perskaitys **labai greitai** juokingą ištrauką, pademonstruodami savo įgūdžius. Mokytojas, jei reikia, padeda drovesniems vaikams su klausimais. Po kiekvieno pristatymo kiti gali užduoti klausimų (pvz., „Ar sunku buvo skaityti šitą knygą greitai?“, „Koks tavo mėgstamiausias veikėjas?“). Šis užsiėmimas – tarsi mini šventė: programos pabaigoje vaikai parodo, ką išmoko, ir *pasidžiaugia skaitymu*. Visiems išdalinami pagyrimo rašteliai ar lipdukai už dalyvavimą. (Jei klasė labai didelė, galima per šią valandą padaryti tik dalies vaikų pristatymus, o kitą dalį – per baigiamąjį užsiėmimą.)

Vertinimas: Kūrybinių užduočių metu **akcentas nėra pažymiui**, bet vis tiek mokytojas stebi ir reflektuoja:

- **Interpretacija ir supratimas:** jei vaiko sugalvota pabaiga ar vaidinimas visiškai prasilenkia su originaliu tekstu (ne tyčia pakeista, o dėl nesupratimo), mokytojas tai pastebi ir gali švelniai paklausti: „Idomu, kodėl manei, kad veikėjas galėtų taip pasielgti? Ką tekste skaitei?“ Jei paaiškėja, kad vaikas ne taip suprato tekstą, tai proga dar kartą su juo aptarti, paaiškinti. Tačiau dažniausiai tokie pratimai atskleidžia *kūrybiškumą*, o ne spragas – todėl vertinama atlaidžiai.
- **Dalyvavimas:** labai svarbu skatinti kiekvieną: drąsus vaikas, kuris suvaidino ar garsiai skaitė – giriamas už drąsą. Tylesnis, kuris gal tik piešinį parodė – pagiriamas už puikų piešinį ir idėją. Čia mokytojas siekia, kad visi *patirtų sėkmę* pagal savo stiprybes. Galima kiekvienam įteikti simbolinį apdovanojimą su unikalia nominacija (pvz., „Kūrybiškiausias skaitytojas“, „Įtaigiausias pasakotojas“, „Greitojo skaitymo aktorius“ ir pan.), taip įvertinant jų pastangas.
- **Skaitymo įgūdžių pritaikymas:** mokytojas reflektuoja, ar vaikai spontaniškai naudoja programos metu išmokus įgūdžius. Pvz., pristatydami knygą gal kas pasakė: „Aš perskaičiau šitą knygą labai greitai, nes žiūrėjau tik į svarbius žodžius!“ – tai rodo tikrą įgūdžio perpratimą. Tokie pastebėjimai aptariami ir giriami („Šaunu, tu pritaikei racionalaus skaitymo būdą ruošdamasis!“).

Galutinis kūrybinių užduočių vertinimas – **vaikų savijauta**: mokytojas klausia „Ar jums patiko šios veiklos? Kuris pratimas labiausiai įsiminė?“. Jei dauguma džiaugiasi, vadinasi, tikslas – motyvuoti ir suteikti džiaugsmo skaitant – pasiektas.

9. Įgūdžių įtvirtinimas ir praktinis taikymas (3 val.)

(3 sesijos po ~1 val.)

Mokymosi tikslai: Apjungti visus programoje išmokus metodus vienoje veikloje, kad mokiniai pajautų, **kaip jie vienas kitą papildo**. Suteikti vaikams galimybę savarankiškai pritaikyti greitojo skaitymo įgūdžius įvairiuose tekstuose (tiek mokymosi, tiek laisvalaikio). Pasiruošti galutiniam įsivertinimui, pakartojant esminius dalykus.

Turinys:

- **Savarankiškas greitis skaitymas:** mokiniai renkasi tekstus pagal pomėgius ir pritaiko viską, ko išmoko (tarsi laisva praktika).
- **Integruotos komandos užduotys:** užduotys, kur vienu metu reikia pasitelkti ir greitą skaitymą, ir atmintį, ir supratimą, dirbant drauge.
- **Pasiekimų aptarimas:** mokiniai dalijasi, kuris metodas jiems labiausiai padėjo, kur dar jaučia sunkumų. Mokytojas apibendrina patarimus, duoda paskutines įžvalgas.
- Pasirengimas baigiamajam testui: trumpai primenama, kaip jis vyks, nuraminami, kad tai ne egzaminas, o šansas pamatyti savo augimą.

Veiklos:

- **1-oji valanda – Individuali skaitymo užduotis:** Kiekvienas mokinys atsineša ar pasirenka klasėje kokį nors **trumpą tekstą ar knygelę**, kuri jam įdomi (tai gali būti pasakos skyrius, straipsnis apie gyvūnus, komiksas – pagal vaiko pasirinkimą, svarbu ~5 puslapiai teksto). Mokytojas duoda laiko (~10–15 min.) **tyliai skaityti**. Skatintina, kad vaikai iš tiesų *taikytų metodus*: prieš pradėdami – peržvelgia, paskaito antraštes (racionalus metodas), skaitydami naudoja pirštą ar plaštaką (vedlio technika), akimis stengiasi aprėpti frazes (dinaminis metodas), jei randa sunkų žodį – bando suprasti iš konteksto (supratimo strategija). Tai **nėra kontroliuojamas testas**, labiau laisva praktika. Po to kiekvienas mokinys **parašo arba pasako** trumpą apžvalgą: ką perskaitė ir ką sužinojo/ kas patiko. Galima duoti struktūrą: pvz., „Trys dalykai apie mano tekstą: ...“. Tuomet vyksta **ratas**: kiekvienas trumpai pasidalija (arba pasirodo keli savanoriai, jei per daug vaikų). Mokytojas atkreipia dėmesį, kaip gerai jie suprato savo tekstus, pastebi, kaip pasikeitė jų skaitymo greitis (galbūt per 15 min. perskaitė kur kas daugiau nei būtų galėję anksčiau). Tai tarsi *generalinė repeticija* – vaikai pamato, kad geba savarankiškai skaityti greičiau ir viską suprasti.
- **2-oji valanda – Komandinė integruota užduotis:** Siekiant integruoti visus įgūdžius, surengiamas **žaidimas „Skaitymo iššūkis“** grupėse. Sudaromos mišrios komandos po 3–4 mokinius (sąmoningai maišomi stipresni ir silpnesni, kad padėtų vieni kitiems). Kiekviena komanda gauna **tą patį ilgesnį tekstą** (pvz., 3 puslapių pasakojimą arba informacinį straipsnį su skyriais). *Tekstas padalintas į dalis* – komandos nariai pasiskirsto, kas kurią dalį skaitys, arba skaito visi viską, bet pritaikydami skirtingus metodus: vienas narys daro **foto peržvalgą** viso teksto (greitai varto lapus, kad susidarytų įspūdį), kitas **išsamiai skaito** pirmą dalį, kitas – antrą dalį, ir t.t. Tada komanda kartu turi atlikti **užduotį**: pavyzdžiui, atsakyti į 5 sudėtingesnius klausimus, apimančius visą tekstą (klausimai reikalauja žinoti informaciją iš skirtingų dalių). Kad atsakytų, jie tarpusavyje dalijasi tuo, ką sužinojo iš savo skaitymo. Gali tekti vėl greitai permesti dalį teksto akimis ieškant kažko (čia pravers racionalaus skaitymo įgūdžiai). Kai visos komandos paruošia atsakymus, mokytojas patikrina ir aptaria: ar spėjo per laiką (pvz., duodama 10 min.); kaip pasiskirstė darbus; ar pritaikė programos metodus. Šis pratimas moko **bendradarbiauti** ir taikyti gebėjimus praktiškai – primena realų gyvenimą, kai, tarkim, grupė turi greitai surinkti informaciją iš kelių šaltinių. Rezultatas – komandinis; laimi visos komandos, kurios rado atsakymus (gali būti maži prizai, pvz., saldinių).
- **3-oji valanda – Pasiekimų apžvalga ir pasiruošimas finalui:** Paskutinėje praktinėje sesijoje mokytojas skiria laiko **refleksijai**. Kiekvienas mokinys gauna lapą su keliais sakiniais pradžiais: „Dabar aš skaitau ...“, „Man labiausiai padeda ... metodas“, „Man dar sunku ...“, „Labiausiai man patiko ... užduotis“. Vaikai užpildo (raštu ar piešiniais). Tada, kas nori, pasidalina savo atsakymais. Mokytojas aptaria bendras tendencijas (pvz., „Matau, daug kas rašė, kad sunku nesugrįžti akimis atgal – prisiminkite, ką darėme tam pagerinti...“ ir dar kartą primena patarimus). Taip sustiprinami

esminiai mokymosi punktai prieš baigiamąjį vertinimą. Galiausiai mokytojas paaiškina, kaip vyks **baigiamasis testas** kitame užsiėmime: nuramina, kad tai tas pats skaitymo testas, kaip buvo pradžioje, tik nori pamatyti, kiek jie patobulėjo – „*čia ne kontrolinis pažymiui, o švęsim jūsų pažangą*“. Vaikai gali užduoti klausimus apie testą, pasidalinti jauduliu. Užsiėmimas baigiamas **teigiama nata**: pavyzdžiui, trumpu žaidimu „Žodžių blicas“ (mokytojas sako žodį, vaikai turi greitai pasakyti pirmą šovusią mintį – juoko forma nukrauna įtampą) arba energingu judesio žaidimu. Visi pasiruošę finalui.

Vertinimas: Šiame integracijos etape vertinama kompleksiskai:

- **Individualaus skaitymo užduotyje:** mokytojas kiekvienam duoda **kokybinį įvertinimą**: „Matau, kad per 15 min. perskaitei visą knygelę – anksčiau būtum tik pusę spėjęs. Ir atsiminėte tiek daug detalių!“ arba „Šaunu, kad pritaikė piršto metodą – mačiau, kaip vedi eilutę.“ Tai asmeninis pasiekimų aptarimas.
- **Komandinėse užduotyse:** vertinama, kaip gerai komanda atliko užduotį (pvz., iš 5 klausimų atsakė 5 – puikiai; 3 – neblogai). Bet labiau akcentuojama **bendradarbiavimas** ir metodų panaudojimas. Mokytojas paminės per aptarimą: „Šita komanda sugalvojo puikią strategiją – vienas ieškojo datų, kitas skaitė santrauką, ir jie rado visus atsakymus! Gal kitiems tai būtų padėję?“. Taip vaikai mokosi vieni iš kitų.
- **Refleksija raštu:** mokytojas surenka vaikų užpildytus lapelius su sakiniiais. Juos perskaito – tai vertinga informacija, kaip patys vaikai jaučiasi dėl savo pasiekimų. Galbūt dauguma parašys „dabar aš skaitau greičiau“ arba „man labiausiai patiko akių pratimai“ – tai rodo, kas labiausiai įstrigo. Jei kas parašė „man dar sunku suprasti, ką skaitau skubėdamas“, su tuo mokiniu galima individualiai padirbėti net ir po programos (ar patarti tėvams atkreipti dėmesį).
- Šis modulis užbaigiamas be formalių pažymių, bet mokytojas jau turi *pilną vaizdą* apie kiekvieno vaiko progresą, pasirengimą baigiamajam testui. Vaikams suteiktas pasitikėjimas (per pagyrimus ir aptarimus), tad jie eina į finalinį etapą gerai nusiteikę.

10. Apibendrinimas ir baigiamasis vertinimas (2 val.)

Mokymosi tikslai: Įvertinti kiekvieno mokinio pažangą oficialiu būdu (skaitymo testu) ir palyginti su pradine būkle. Apibendrinti programos medžiagą, dar kartą prisiminti, kas išmokta. Suteikti vaikams pripažinimą už jų darbą (diplomai, pagyrimai) ir užbaigti mokymus **linksmiai**, kad išliktų teigiami įspūdžiai.

Turinys:

- **Baigiamasis skaitymo greičio ir supratimo testas:** analogiškas pradžios testui (skaitymas per nustatytą laiką + klausimai).
- **Rezultatų analizė:** mokytojas suskaičiuoja rodiklius, parodo vaikams (diagramą ar skaičiais) bendrą patobulėjimą.
- **Programos aptarimas:** trumpa apžvalga, ką išmoko (galima per klausimų-atsakymų žaidimą).
- **Sertifikatų/ diplomų įteikimas:** kiekvienam mokiniui įteikiamas dalyvavimo pažymėjimas ar linksmas diplomas, pabrėžiant jo pasiekimą (pvz., „Padidino skaitymo greitį 50%“, „Itin kūrybingas skaitytojas“ ir pan.).
- **Uždarymo žaidimas ar veikla:** pvz., sukurti bendrą plakatą, pasivaišinti atsineštomis vaisėmis (jei tai įprasta), bendra nuotrauka (jei tinkama). Svarbu sukurti pasididžiavimo savimi ir komandos jausmą.

Veiklos:

- **1-oji valanda – Baigiamasis testas:** Mokytojas išdalyja **paruoštus testų lapus**. Testas susideda iš: a) teksto, kurį reikia skaityti 1 arba 2 minutes (priklausomai nuo ilgio; tekstas pritaikytas amžiui, turinys įdomus vaikams); b) 5–6 klausimų apie tekstą. Vaikai žino procedūrą iš pirmo užsiėmimo. Duodama komanda pradėti – visi pradeda skaityti tyliai. Po nustatyto laiko mokytojas sako „Stop“ – mokiniai pažymi, kur baigė (ar ties kuriuo žodžiu sustojo). Tada skiria laiko atsakyti į klausimus (raštu arba žodžiu – galima ir taip, ir taip: pvz., raštu atsako, po to aptariant žodžiu). Kai visi baigia, lapai surenkami. **Kol mokytojas greitai taiso/analizuoja** (arba tai gali padaryti ir po pamokos, bet

vaikams smalsu tuoj pat), mokiniams duodama veikla: pvz., **kryžiažodis** su pagrindinėmis programos sąvokomis (žodžiai: dinaminis, foto, atmintis, knyga, greitis, etc.) – jie sprendžia porose; arba **piešimo kampelis** – piešia savo jausmus baigus programą. Ši pertraukėlė leidžia mokiniams atsipalaiduoti po testo.

- **2-oji valanda – Rezultatų paskelbimas ir uždarymas:** Mokytojas sukviečia visus dėmesio ir džiugiai praneša: „Jūs **visi** patobulėjote!“ – pateikia bendrus rezultatus. Galima pademonstruoti ant lentos: pvz., „Bendras klasės skaitymo greitis pradžioje buvo X žodžių/min., dabar – Y žodžių/min. Mes padidinome greitį vidutiniškai Z%!“. Taip pat pažymėti, kad supratimo testų rezultatai nenukrito, o gal net pagerėjo. **Individualūs rezultatai:** kiekvienam mokiniui įteikiamas lapelis ar ataskaita su palyginimu (pvz., Jonas: pradžioje 50 žodžių/min, 60% supratimo, dabar 90 žodž./min, 80% supratimo – puiki pažanga!). Uždavinys – padaryti tai pozityviai, be tarpusavio lyginimo. Todėl galima duoti asmeniškai arba įteikiant diplomą, kuriame šie skaičiai surašyti. **Diplomų ceremonija:** kiekvienas mokinytis kviečiamas į priekį, mokytojas jam įteikia „**Greitojo skaitymo programos baigimo diplomą**“. Garsiai pasako vieną gerą dalyką apie to vaiko pasiekimus (pvz., „... už puikų entuziazmą ir didžiausią skaitymo pagreitį!“). Visi ploja. Tai pakylėta akimirka, vaikai didžiuojasi. Po to vyksta **trumpa apklausa/aptarimas:** mokytojas užduoda smagius klausimus visai klasei: „Kas dabar mėgsta skaityti *labiau* nei prieš šiuos mokymus?“, „Kurį metodą naudosite ruošdami pamokas? (Kas naudos pirštą? Kas pieš minčių žemėlapi?)“ – vaikai pakelia rankas, pasidalija. Galima žaidimas „**Prisimink viską**“: mokytojas meta kamuoliuką mokiniui ir sako vieną žodį iš programos (pvz., „Schulte!“), vaikas turi pasakyti, ką atsimena (pvz., „lentelė su skaičiais akimis“), tas vaikas meta kitam ir sako kitą sąvoką („foto skaitymas“), kitas paaiškina („labai greitas vartymas puslapių“), ir t.t. Tai linksmas būdas pakartoti visas temas. Galiausiai – **šventinė nuotaika:** galima suorganizuoti bendrai su vaikais padaryti plakatą „Mes – greitojo skaitymo meistrai!“ su jų piešiniais, parašais. Arba tiesiog kartu sutvarkyti klasę ir pabūti neformalioje aplinkoje, pasidalinti išpūdžiais. Mokytojas padėkoja vaikams už jų pastangas, pasveikina tapus **greitesniais, gudresniais skaitytojais**. Grupinė nuotrauka (jei leidžiama) ar tiesiog draugiškas pasibuvimas užbaigia programą.

Vertinimas: Baigiamajame etape turime **kiekybinius programos rezultatus** (testo duomenys) ir **kokybinius** (vaikų atsiliepimus, aktyvumą). Vertinimo aspektai:

- **Galutinio testo analizė:** mokytojas, palyginęs su pradžia, mato kiekvieno mokinio progresą. Tai užfiksuojama galutinėje ataskaitoje (jei reikia, pateikiama mokyklos administracijai ar tėvams). Svarbu paminėti, kad net jei kuris vaikas pagerino minimaliai, jis vis tiek *pagerino* arba bent jau išmoko naujų dalykų (gal greitis neauga, bet suvokimas pagerėjo ar pan.). Skaičiai naudojami motyvuoti: „visi patobulėjo bent 20 žodžių/min, o penki mokiniai – net dvigubai!“. Jei kuris mokinytis demonstruoja **išskirtinę pažangą**, jam skiriamas ypatingas paminėjimas.
- **Pažymėjimai/diplomai:** jie patys savaime – vertinimo forma, pripažįstanti vaikų darbą. Nors tai ne pažymiai, vaikai didžiuojasi turėdami fizinį įrodymą apie savo pasiekimą.
- **Programos refleksija:** mokytojas po visko užsirašo pastabas, kas veikė gerai, ką kitą kartą keistų, remdamasis vaikų reakcijomis. Taip vertinama programos sėkmė. Jei vaikai entuziastingi, rodo savo gebėjimus – vadinasi, programa pasiekė tikslą.
- **Grįžtamasis ryšys iš vaikų:** net pradinukai gali duoti suprasti, kas patiko – per šypsenėlių apklausą ar tiesiog sakydami „gaila, kad baigėsi, norim dar“. Jei daug kas taip jaučiasi, vertinama, kad metodai (žaidybiniai, interaktyvūs) suveikė.

Baigiamasis vertinimas vainikuoja 30 valandų programą – tiek mokytojas, tiek mokiniai mato konkrečius rezultatus. Svarbiausia, kad vaikai išeina **motyvuoti toliau skaityti**, turėdami ne tik greitesnio skaitymo įgūdžius, bet ir malonių išpūdžių, kurie, tikėtina, skatins juos skaitymą laikyti smagiu užsiėmimu.

Vertinimo metodai ir pažangos stebėjimas

(Santrauka, kaip per visą programą vertinami mokinių pasiekimai ir pažanga.)

- **Diagnosticinis vertinimas (pradžioje):** pirmos pamokos metu atliktas pradinis skaitymo testas nustato kiekvieno mokinio startinį tašką. Tai padeda individualizuoti dėmesį (pvz., jei vaikas jau labai greitai skaito – jam duoti sudėtingesnių užduočių, jei labai lėtai – daugiau palaikymo).
- **Formuojamasis vertinimas (nuolat):** kiekviename užsiėmime mokytojas **stebi** vaikus: kaip atlieka pratimus, ar teisingai suprato metodą. Po užduočių vyksta aptarimai, kuriuose vaikai reflektuoja, o mokytojas pataiso klaidingus supratimus. Šis nuolatinis grįžtamasis ryšys padeda vaikams tobulėti *čia ir dabar*, nelaukiant programos pabaigos.
- **Tarpiniai patikrinimai:** programoje numatyti keli aiškūs patikros taškai – pvz., po dinaminio skaitymo modulio padaromas **mini testas** vėl 1 min. skaitymo su klausimais. Taip pat galima vidury programos (po ~15 val.) padaryti platesnį testą ar užduotėlę, kad vaikai pamatytų savo progresą įpusėjęs. Šie rezultatai nėra formaliai vertinami pažymiu, bet parodo tiek mokytojui, tiek patiems mokiniams judėjimą pirmyn.
- **Įsivertinimas:** vaikai mokomi patys pastebėti savo pažangą. Pvz., *skaitymo žurnalas* – kiekvienas turi lapą, kur rašo savo žodžių per minutę rezultatą po kiekvieno testuko, piešia grafišką kreivę. Arba naudoja spalvotus lipdukus: žalios spalvos lipdukas – „gerai supratau tekstą šiandien“, geltonas – „buvo sunkiau“. Šios savirefleksijos skatinamos per refleksijų ratus („Kas šiandien sekėsi geriau nei vakar?“).
- **Baigiamasis vertinimas:** paskutinį užsiėmimą atliktas testas – pagrindinis objektyvus rodiklis. Jis palyginamas su pradiniu testu kiekvienam mokiniui. Be to, vertinamas ir **kokybinis** progresas: pvz., pradžioje drovus vaikas dabar drąsiai pristato knygą klasės draugams – tai didelis pasiekimas (užfiksuojama mokytojo pastabose, pasidalijama su tėvais žodžiu ar raštu).
- **Vertinimo formos:** programa vengia tradicinių pažymių; vietoje to – **taškai, žaidimų laimėjimai, pagyrimai, diplomai**. Tai sukuria teigiamą motyvaciją. Vaikai renka taškus komandose, stengiasi laimėti žaidimus – per tai mokytojas mato, kas ką išmoko, bet vaikams tai atrodo tiesiog žaidimas, nekeliantis streso.

Taip užtikrinama, kad vertinimas būtų **neatsiejama mokymosi dalis**, o ne tik gale „nukrentantis“ pažymys. Mokiniai nuolat žino, kaip jiems sekasi, ką dar pagerinti, ir tuo pačiu jaučia džiaugsmą už kiekvieną mažą pergalę.

Mokymo metodai ir programos formatai

Visi užsiėmimai organizuojami aktyviai ir smagiai, akcentuojant praktinį dalyvavimą ir žaidybinius elementus. **Teorija derinama su veikla**, kad mokiniai išlaikytų dėmesį ir mokytųsi darydami. Pagrindiniai formatai apibūdinantys bruožai:

- **Interaktyvumas:** Vietoje vienpusio aiškinimo vyksta nuolatinis dialogas su vaikais. Mokiniai skatinami klausti, diskutuoti, dalintis pastebėjimais. Pvz., skaitydami istoriją jie spėja, kas bus toliau; atlikę pratimą – aptaria, kas pavyko. Tai palaiko jų įsitraukimą ir leidžia mokytojui nedelsiant reaguoti į poreikius.
- **Žaidybiniai elementai:** Mokymosi procesas pateikiamas kaip žaidimas. Kiekviena tema turi konkursų, iššūkių, komandinių rungtynių. Vaikai renka taškus ar lipdukus už atliktas užduotis, varžosi draugiškai, kas greičiau perskaitys ar tiksliau atsakys. Tai sukuria entuziazmą – vaikai mokosi net nepastebėdami, kad mokosi, nes jiems **linksma**.
- **Įvairovė veiklų:** Pamokose dažnai keičiama veikla, kad vaikai nepavargtų. Teorinė informacija pateikiama trumpais intarpais, iš karto keičiasi praktiniu užsiėmimu. Taip pat derinamas judėjimas ir sėdėjimas: tarp skaitymo užduočių įtraukiamos trumpos fizinės mankštelės (akių pratimai, atsistojimas, judesio žaidimai). Įvairūs formatai – individualios užduotys, darbas porose, grupėse, visos klasės diskusija – leidžia kiekvienam atsiskleisti.
- **Grupinis darbas ir bendradarbiavimas:** Daug interaktyvių pratimų atliekama poromis ar grupėmis. Mokiniai kartu sprendžia užduotis, mokosi komandoje (pvz., vienas kitam aiškina ar kartu kuria minčių žemėlapi). Tai ne tik padeda geriau įsisavinti medžiagą (nes aiškinant kitam pats geriau supranti), bet ir ugdo socialinius įgūdžius – mokiniai mokosi išklausyti vieni kitus, pasiskirstyti vaidmenimis, draugiškai varžytis.

- **Kūrybiškumo skatinimas:** Programa leidžia vaikams būti kūrybingiems – jie kuria istorijas, piešia, improvizuoja. Nėra vieno teisingo atsakymo kūrybinėse užduotyse, todėl vaikai drąsiai reiškia idėjas. Tai palaiko motyvaciją, nes kiekvienas gali spindėti savo talentu (vienas puikiai piešia, kitas sugalvoja juokingą pasakojimą, trečias vaidyboje atsiskleidžia). Kūrybiškumas padeda ir geriau įsiminti – savaip pertvarkytą informaciją mokinys prisimins ilgiau.
- **Praktinis pritaikymas:** Kiekviena technika siejama su realiomis situacijomis. Vaikai sužino, *kur* galės pritaikyti tai, ką išmoko: pvz., greičiau skaitydami – galės greičiau paruošti namų darbus ar perskaityti daugiau mėgstamų knygų; išmokę konspektuoti – lengviau prisimins gamtos mokslo faktus; lavinę atmintį – geriau atsakys per istorijos pamoką. Mokytojas vis primena praktinę naudą, kad vaikai suprastų mokymosi prasmę ir būtų labiau motyvuoti.
- **Draugiška atmosfera:** Visos veiklos vyksta palankioje, **nekonkuruojančioje asmeniškai** atmosferoje. Pabrėžiama, kad kiekvieno pažanga lyginama tik su **jo paties** pradinio lygiu, o ne su kitais vaikais. Klaidos traktuojamos kaip natūrali mokymosi dalis („Klysti – vadinasi, mokaisi!“). Mokytojas naudoja pozityvų pastiprinimą, humorą, kad vaikai jaustųsi saugiai. Tai ypač svarbu, nes tuomet jie drąsiau išbando naujus būdus, nebijo „skaityti blogai“ besimokydami.

Apibendrinant, 30 valandų mokymų programa „Greitasis skaitymas 1–4 kl.“ yra struktūruota, turininga ir orientuota į **praktinį taikymą**. Mokiniai per žingsnius mokosi greitojo skaitymo metodų – dinaminio, racionalaus, foto skaitymo – juos įtvirtina pratimais ir integruoja su atminties bei supratimo lavinimu. Žaidybinė ir interaktyvi užduočių forma užtikrina, kad vaikai noriai dalyvauja, o kūrybinės veiklos – kad jie ne tik tobulėja techniškai, bet ir patiria skaitymo džiaugsmą. Programos pabaigoje mokiniai taps labiau pasitikintys savimi skaitytojai, galintys efektyviau skaityti įvairius tekstus, ir turės teigiamų emocijų, siejamų su skaitymu – tai padės jiems ir tolesniame mokymesi, ir kasdieniniame gyvenime.

„Karjeros Akademija“

Ind. veiklos pažymėjimas Nr.556468

Tel.: +37065792407

El. paštas: vida.dauksiene@gmail.com

Mokymo vadovė

Vida Daukšienė